

TWEE GEWICHTIGE ZONDAGEN.

door
J. F. Buisman.



CHRIST. - TYP. G. D. CALLENBACH RIJWERK.

NIJKERK — G. F. CALLENBACH.

HOOFDSTUK I.

ONVERWACHTE VERANDERING.

Midden door 't dorp, dat zich van 't Westen naar 't Oosten uitstreckte, liep de straatweg naar de provinciale hoofdstad. Aan weerszijden van dien weg waren de woningen gebouwd, aan welker voorkomen men duidelijk kon zien, dat verreweg het grootste deel der bevolking het landbouwbedrijf uitoefende, in verband met de vee-fokkerij.

Aan 't Westeinde van 't dorp stond een korenmolen, of liever, om met de bewoners van 't dorp te spreken, *de molen*, want er was er maar één. 't Was een flink gebouw, goed onderhouden, met een lieve woning er naast, waar de welgestelde eigenaar zijn dagen kalmpjes sleet.

Bijzonder ingenomen met den molenaar, die enkele jaren geleden van elders gekomen was, nadat hij den molen van zijn voorganger overgenomen had, was men in 't dorp niet. Blijna zonder uitzondering toch waren de eenvoudige landbewoners met hun gezond verstand, menschen, die met God en Zijn Woord rekening hielden, 't kerkgaan niet alleen als een plicht, maar ook als een voorrecht beschouwden, en, als het te pas kwam, de gesprekken ook gaarne richtten op andere dan juist stoffelijke zaken. Van dit alles moest de molenaar niets hebben. Daarvoor meende hij veel te verstandig te wezen. Hij had natuurlijk veel meer gezien van de wereld dan de anderen, die te

nauwernood hun neus buiten 't dorp gestoken hadden en zoo had hij die meerdere wijsheid verzameld.

De molenaar zorgde echter wel, dat hij niet al te veel met deze gevoelens te koop liep, want dit zou den dorpeelingen weinig naar den smaak zijn geweest, en ze zouden hem dit ter dege hebben doen blijken.

Juist aan 't andere eind van 't dorp viel een klein, vriendelijk huisje in 't oog, blijkbaar bewoond door iemand, die niet, zooals de meeste anderen, 'zijn brood verdiende met veldarbeid. 't Was de woning van Jan Felders, den molenaarsknecht, die daar met zijn moeder een gelukkig leventje leidde. Zoowel buiten- als binnenshuis zag alles er even lief en aanlokkelijk uit. 't Kleine tuintje was zorgvuldig onderhouden. Dat deed Jan natuurlijk. En in woonvertrek, keuken en slaapkamertjes, waar moeders hand over ging, werd elk stofje als een onwelkome indringer verdreven, alles had zijn vaste plaats en 't geheel zag er zoo gezellig uit, dat 't een lust was, te zien.

Dit alles was geheel in overeenstemming met de bewoners. Deze genoten een vrede en geluk, die anderen hun wel eens benijdden. Trouwens, dit zijn dan ook allerkostelijkste schatten, die wel algemeen gezocht worden, maar toch zoo zelden gevonden, om de eenvoudige reden, dat men ze op verkeerde wijze zoekt.

Moeder en zoon hadden elkaar hartelijk lief en van weerszijden zocht men door allerlei kleinigheden elkander het leven te veraangenamen. En zie, wanneer er liefde is, vindt men altijd wel een middel, om wat bloemen te strooien op elkanders pad.

Boven alles vreesden zij God, Dien zij in Christus voor hun eigen ziel als genadig en barmhartig hadden leeren kennen.

't Was een lieflijke Zondagmorgen.

Dagen lang had men een brandende hitte te verduren gehad, door geen koeltje getemperd, maar daags te voren

had er een kort onweder gewoed, dat eenige verkwikking had aangebracht en wat verandering in de lucht. Er waaide een tamelijk windje, dat gretig opgevangen werd.

Daar hoorde men 't welluidend, vredig-stemmend geklank der kerkklok. 't Geluid droeg ver over weide en akker, als huppelend voortsnellend, ten einde de bewoners op te wekken, zich neer te zetten onder de prediking van Gods Woord. En als we binnen die landelijke woningen hadden kunnen zien, zouden we bespeurd hebben, dat de noodiging niet vergeefs geschiedde. Overal nagenoeg werden toebereidselen gemaakt, om kerkwaarts te gaan.

„Negen uur, moeder!” sprak Jan.

Moeder knikte en sloeg meteen een blik naar 't uurwerk, dat tegen den wand hing, om te zien of dit den juisten tijd aanwees. Dan konden ze er straks bij 't gaan mee rekenen. Vrouw Felders toch hield er niet van, te laat in de kerk te komen en was dus gewoon, zich bij tijds op weg te begeven. Ze maakte dan ook steeds vroeg genoeg de noodige toebereidselen. Immers, hoe licht was er niet eens een knoopje, dat niet gauw genoeg in 't wat al te stijve knoopsgat wou schieten, of een vlekje, dat zich wat hardnekkig verzette tegen de reinigende werking van den borstel, of andere dergelijke kleinigheden, die, als men wat overhaast te werk moet gaan, lichtelijk de goede stemming bederven. En in een verkeerde stemming kerkwaarts te gaan, was heel jammer, meende vrouw Felders, want het benam 'den zegen, zoo niet geheel, dan toch gedeeltelijk, en zij voor zich wilde er liefst niets van missen. Zij en haar zoon gingen ook zeer geregeld. Alleen, als ze bepaald niet in staat waren om te gaan, werden hun plaatsen ledig gevonden.

Vrouw Felders ruimde hier en daar nog wat op, sloeg toen haar mantel om en zette haar hoed op. Met het kerkboek in de hand stapte ze naar buiten. Jan was daar reeds. Hij vermaakte zich met nog even de bloemen in zijn tuintje te bezien. Daar was hij een groot liefhebber

van, en met alle zorg kweekte hij ze, te meer, omdat hij wist, daarmee ook zijn moeder een groot plezier te doen.

Als men hem op zijn Zondags zag, in zijn blinkend zwart pak en met den gladgestreken hoed op, zou men wezenlijk in hem den wit-bestoven molenaarsknecht van door de week niet herkennen. 't Was de goede vrouw Felders inderdaad niet kwalijk te nemen, dat haar hart wel een weinig sneller klopte, als ze daar zoo naast haar flinken zoon voortstapte, en hem zoo van tijd tot tijd van terzijde met welgevallen gadesloeg.

't Was nu nog wel wat vroeg, maar beiden hielden er veel van, als 't weer dit toeliet, een omweg te maken door de heerlijke lanen van 't bosch, dat zich aan den eenen kant van 't dorp achter de huizen langs uitstreckte. 't Genieten van de frissche boschlucht en de pracht der natuur in stille Zondagsrust verhoogde de stemming slechts.

Juist wilden moeder en zoon zich op weg begeven, toen er iemand van den straatweg kwam, die het tuinpad op liep. Hij had blijkbaar een boodschap. 't Was de knaap, die wel eens een enkele maal door den baas gestuurd werd, als deze niemand anders bij de hand had.

„Jan,” sprak de jongen, „de baas laat vragen, of je zoo goed wil wezen, nog even bij hem te komen.”

De aangesprokene fronste de wenkbrauwen.

„Nu dadelijk toch niet?” vroeg hij op een toon, die duidelijk deed merken, dat hij er zeer weinig lust in had.

„Ja, liefst dadelijk,” klonk het bescheid.

„Da's ook wat moois,” pruttelde Jan, die blijkbaar zeer geneigd was, 't verzoek te weigeren. „'k Zou juist naar kerk gaan.” — Vragend zag hij zijn moeder aan, om te weten, wat die er van dacht.

„Ga maar even, jongen,” sprak ze. „Dat bezoek zal zoo lang niet duren en we hebben den tijd nog. Ik ga dan maar vast vooruit.”

Even daarna was Jan bij den baas. Deze keek bijzonder vriendelijk.

„Wel, Jan,” begon hij, „’t spijt me, dat ik je heb moeten laten roepen, maar je weet, nood breekt wet. Ik had een verzoek aan je.”

Jan scheen geen al te besten dunk te hebben van den aard van dat verzoek, want hij zei niets en toen de baas niet voort ging, haalde hij zijn horloge uit den zak.

„Baas”, zei hij, „u moet me niet kwalijk nemen, maar ’k heb niet zoo heel veel tijd. ’k Zou wel willen . . .

„Jawel”, viel de baas hem in de rede, „’k begrijp, je wilt naar de kerk. ’k Zal ’t dan ook kort maken en, zoo als men wel eens zegt, maar met de deur in huis vallen. Ge ziet, er is nog al een beetje wind van daag, en dat is iets, waarnaar we al zoo lang hebben uitgezien. Het treft nu wel erg ongelukkig, dat het juist Zondag is, maar daar is nu niets aan te doen. We moeten nu wel van de gelegenheid gebruik maken. Er staan hier zooveel zakken met koren en er zijn zooveel menschen, die verlegen zijn om meel, dat ik geen kans meer zie, hoe hen langer tevreden te stellen. Dat weet je allemaal evengoed als ik en je zult er dus niet op tegen hebben, straks een uurtje te komen om mij te helpen malen.”

Jan had den baas stilletjes laten uitpraten, maar als deze hem in ’t gelaat had gezien, zou hij een steeds toenemende verbazing daarop hebben kunnen lezen. ’t Scheen echter, dat de molenaar liefst een anderen kant uitkeek, terwijl hij al den tijd aan zijn baard plukte.

„Malen!?” riep Jan eindelijk, alsof hij uit een verbijstering ontwaakte. „Malen!?” herhaalde hij. „Vandaag?”

„Een uurtje maar”, hervatte de baas. „’k Zal zorgen, dat je van middag op tijd weer naar kerk kunt gaan.”

„Maar, baas, gesteld al, dat ik wilde, de wetten laten het toch niet toe? We leven gelukkig nog in een land, waar met Gods gebod rekening wordt gehouden, al laat het ook veel te wenschen over. Er bestaat een Zondagswet, die . . .”

De molenaar begon smakelijk te lachen.

„Jan, Jan!” sprak hij, „wat ben je nu onnoozel. Zeker, iets dergelijks als je daar noemt, schijnt er nog wel te wezen, maar die wet is al sinds onheuglijken tijd naar den rommelzolder verhuisd, waar ze in een vergeten hoekje ligt, bij zoo menig ander onbruikbaar erfenisje van onze grootvaders. Wie denkt daar nu nog aan!”

„'t Is waar ook” hernam Jan. „Hoe kwam ik er bij. 't Wordt niet eens de moeite waard geacht, die wet af te schaffen.”

„Maar,” ging hij voort, „hoe dat dan ook zij, daardoor wordt mijn bezwaar niet opgeheven. 't Is me beslist onmogelijk, u in dit opzicht ter wille te zijn. U wist dit trouwens ook heel goed en 'k begrijp zelfs niet, hoe u het durft wagen, mij met een dergelijken voorslag aan te komen.”

„Ho, ho! Zacht wat!” hernam de molenaar, die nu een weinig boos begon te worden. „Wat ik eisch, is toch zoo *heel* verschrikkelijk niet. Maar je bent dan toch gauw op je toontjes getrapt.”

„Ik meen, dat u daar anders niet zoo erg over te klagen heeft, baas,” sprak Jan rustiger dan straks, daar hij bedacht, den verschuldigten eerbied [niet uit het oog te moeten verliezen. „Maar u moet begrijpen, dat u me met dezen voorslag in mijn heiligste gevoelens krenkt. Mijn geweten verbiedt me, te doen, wat u van me verlangt.”

De molenaar bedwong zijn ontevredenheid ook, daar hij veronderstelde, met een zacht woord verder te zullen komen.

„Kom, kom, Jan,” vleide hij, „wees nu wijzer. Je doet er mij en veel anderen een groot plezier mee. Dat is dan toch ook wat waard. Bovendien, 'k moet zeggen, je bent altijd een trouwe en flinke knecht voor me geweest en ik heb er al lang over gedacht, je loon eenigszins te verhoogen. Laten we er nu maar niet langer over praten en ik zal zorgen, dat je tevreden kunt zijn.”

Jan schudde het hoofd.

„Ik kàn niet,” sprak hij vastberaden, en zag zijn meester recht in de oogen.

„Waarom niet?” vroeg deze bits en met samengeklemden lippen, want hij kookte van gramschap, bij zoo vastbesloten weigering.

„Omdat het strijdt tegen Gods gebod en dan kan er nooit iets goeds van komen,” hervatte Jan.

„Praatjes! Niets dan schijnheilige praatjes!” riep de molenaar. „’t Mocht wat. Als God het zoo precies nam, zag het er voor ons allen slecht uit. Maar dat doet Hij niet. Hij zal ’t niemendal kwalijk nemen, dat we er even wat koren door jagen. Een mensch moet toch wat te eten hebben? Kom,” vervolgde hij wat zachter en op overredenden toon, „doe het nu maar. Je verricht een goed werk. Je zult er geen spijt van hebben en er niet kwaad bij varen.”

„Baas,” antwoordde de knecht, „ge spreekt als een blinde over de kleuren. Ge kent God niet. Wat! Hij zou ons een gebod geven en er onverschillig onder zijn, of we ’t hielden of niet!”

Zoodra de molenaar bemerkte, dat de knecht toch niet aan zijn verlangen zou voldoen, begon hij hem te bespotten en een smadelijke glimlach kwam er om zijn mond.

„Hoor eens,” sprak hij, „om al dat vrome gepraat geef ik geen zier. ’k Moet anders zeggen, dat je heel aardig redeneeren kunt. Werkelijk, je moest dominé geworden zijn. Zoo’n deftig zwart pak zou je heel wat mooier gestaan hebben dan zoo’n bestoven meeljas.”

Hier nam hij zijn knecht in diens Zondagsgewaad nauwkeurig op van ’t hoofd tot de voeten.

„Hoe meer of ik naar je kijk, hoe meer ik tot de overtuiging kom, dat je daarvoor eigenlijk geknipt waart,” spotte hij.

„Die aardigheden beteekenen niets, baas,” sprak Jan rustig. „Ze zijn flauw en oudbakken. Waarom men nu niet over God en Zijn dienst kan spreken zonder juist

predikant te zijn, vat ik niet. Is het zoo vreemd, te spreken over Hem, die ons voor tijd en eeuwigheid alles is geworden?" Weer haalde Jan zijn horloge uit. — „Hebt u nog iets te zeggen, baas? 't Wordt mijn tijd, want ik wil niet te laat komen," besloot hij.

„Zeker heb ik nog iets te zeggen," beet de molenaar hem toe. „Je wilt dus niet voor me werken van daag, ook zelfs geen half uur?"

„Onmogelijk! God verbiedt het in Zijn Woord,"

„Welnu, vandaag *wil* je niet, morgen *hoef* je niet. Ik heb je diensten voortaan niet meer nodig."

Jan bleef kalm, hoewel hem 't ontslag uit zijn betrekking, dat hem op zoo bitsen toon gegeven werd, wel wat rauw op 't lijf viel. Onder 't gesprek was hem de mogelijkheid hiervan als een donker beeld voorbij gezweefd, maar hij had niet gedacht, dat zijn meester zoo spoedig tot dien stap zou overgaan. 't Was inderdaad een heele slag voor hem, want hierdoor werd hem met zijn moeder het brood uit den mond gestooten. Maar hij had immers niet anders gekund? „God zal zorgen," klonk het in zijn hart en deze gedachte stelde hem ook voor het tijdelijke volkomen gerust.

„Baas," sprak hij, „u kunt me den dienst opzeggen, maar dat is ook alles. Mijn brood en mijn water zijn toch gewis."

„Brood en water!" spotte de molenaar. „Eet smakelijk! Ik voor mij heb graag iets beters."

„'t Is genoeg voor een mensch," hernam Jan, „en 't is beter, vrede des harten onder 't nuttigen van droog brood, dan de rust zijner ziel te verkoopen voor weelde en overdaad."

De baas verwaardigde Jan met geen enkel woord meer. Medelijdend haalde hij de schouders op en draaide zijn knecht den rug toe.

Jan ging kerkwaarts, natuurlijk onder allerlei gewaarwordingen. In zijn gedachten ging hij nog eens den ge-

heelen loop van 't gesprek na, om te zien of hij niet misschien hier en daar zich iets had laten ontvallen, waar hij nu spijt van kon hebben, maar hoe hij 't ook bekeek, hij meende zich in dit opzicht niets te verwijten te hebben. En naarmate de overtuiging sterker bij hem werd, dat hij niet anders had kunnen spreken en handelen, keerde ook zijn kalmte en opgeruimdheid terug.

Hij was inmiddels bij de kerk aangekomen. Juist hief men daar binnen den eersten Psalm van dien morgen aan.

„De Heer is recht in al Zijn weg en werk,” zoo klonk het, en Jan stemde met volle borst in. Dus was ook deze weg recht, dacht hij, al leek hij voor 't menschelijk oog ook wel erg krom.

Onder 't zingen zocht Jan de plaats, waar zijn moeder zat. Hij bemerkte, dat ze haar oog op hem gevestigd hield, als wilde ze in het zijne lezen, van welken aard de boodschap van den baas geweest was. Om haar alle zorg te ontnemen, knikte Jan haar bijna onmerkbaar toe en glimlachte even. Daarna begon hij weer krachtig zijn stem te mengen in het loflied.

Geen van beiden werd verder meer door onaangename gedachten gestoord en 't altijd heerlijk Woord Gods werd met zegen gehoord.

Bij 't naar huis gaan was Jan zijn moeder dadeltijk op zijde. Onmiddellijk vertelde hij haar in allen eenvoud de heele zaak, juist zooals die zich had toegedragen.

„Je hebt den baas toch geen onvertogen woord gegeven, Jan?” vroeg ze bezorgd, toen hij alles verteld had.

„'k Herinner 't me niet, moeder,” antwoordde Jan. „'k Geloof, dat ik u alles verteld heb, wat er gesproken is. 'k Ben gelukkig heel kalm gebleven, hoewel ik door zijn spotachtig gezicht wel een weinig geprikkeld werd.”

„Dan is 't goed, kind,” antwoordde moeder gerust gesteld. „We zullen deze zaak in 's Heeren hand geven. Daar is zij veilig. En intusschen ga je maar vast spoedig pogingen aanwenden om een nieuwe betrekking te krijgen,

want bidden en werken behoort samen te gaan. Laten we evenwel van daag maar over de zaak zwijgen. 't Zou ons 't genot van den Zondag bederven. Morgen is 't nog tijd genoeg om er over te gaan tobben."

Zoo geschiedde het. Als men op 't overige gedeelte van dien dag die twee menschen had kunnen gadeslaan, zou men gezegd hebben, dat er geen wolkje aan delucht was.

Dien Zondag stond de molen stil.

HOOFDSTUK II.

JAN GAAT OP REIS.

„Nee, moeder, een brief is maar een brief. Niets gaat voor den persoon zelf. Als die heer onder de vele aanbiedingen de mijne ontvangt, dan loopt hij mijn brief eens even door, en als er niets in staat, dat hem bijzonder aantrekt, legt hij hem na de lezing weer ter zijde. Hij ziet er niet weer naar om en ik hoor er niet weer van. Bovendien, de advertentie dringt er ook op aan.”

„Och, kind, daar weet je niets van. God kan best het oog van dien Baron op je doen richten, en wel even gemakkelijk door middel van een brief als door je persoonlijke kennismaking.”

„Ja, moedertje, maar u hebt me zelf altijd geleerd, dat we bidden moeten, alsof God alles moet doen en werken, alsof alles van ons zelf afhangt. Dat wensch ik in toepassing te brengen.”

„'k Heb er niets tegen, jongen, dat je gaat. 'k Wou je alleen maar waarschuwen voor onnoodige drukte. 't Is nog al een heele reis, die je maken moet.”

„Da's niet erg, moeder,” antwoordde Jan vroolijk. „Ik ben gezond en sterk en kan er dus tegen. 'k Zie volstrekt niet tegen zoo'n reisje op. Ik leer zoo doende nog eens wat van de wereld kennen.”

„Welnu, 'k zeg nog eens, 'k heb er niets tegen, jongen”, besloot moeder, „maar verwacht het niet te veel van de

middelen, hoewel — dit stem ik u toe — God wil, dat we ons van middelen zullen bedienen.”

't Was op den derden Maandag na den bewusten Zondag dat moeder en Jan dit gesprek hielden. De laatste had reeds verscheidene pogingen aangewend om hier of daar geplaatst te worden, maar alles was tot dusver vruchteloos geweest. De mislukte pogingen schenen evenwel zijn goed humeur al heel weinig te kunnen schaden. Geen wonder! Zijn opgewektheid had een goeden grond. Zij rustte op den vrede zijns harten door 't geloof in Jezus. Hij wist, dat hij Gods kind was en dat geen haar van zijn hoofd vallen zou zonder den wil zijns hemelschen Vaders. Deze blijmoedigheid had hij zeker wel voor een groot deel te danken aan zijn moeder, die van jongs af hem in kinderlijk vertrouwen een voorbeeld gegeven had. Hun harten schenen een vesting te zijn, waartegen de pijlen van den tegenspoed afstuitten, zonder schade te doen.

Zaterdag te voren had Jan in een der nieuwsbladen, die hij nu ijverig bestudeerde, een advertentie gelezen, die zijn aandacht had getrokken. Hij kende haar van buiten.

Wordt gevraagd, liefst spoedig, een

KOETSIER

„van een onbesproken gedrag. Zich aan te melden, liefst in persoon, 's morgens voor elf uur bij Baron van Grasheuvel, op den Huize Bergzicht bij A.”

Jan maakte nu verder de noodige toebereidselen voor de reis. De beste kleeren werden door moeder voor den dag gehaald, de borstel er nog eens opgezet — hoewel dit vrij overbodig was, daar vóór 't wegbergen die kunstbewerking ook al toegepast was — en de Zondagsche hoed er naast gelegd. Daarna ging ze naar de kast, haalde er een doosje uit te voorschijn en nam daaruit een paar rijksdaalders en een paar guldens, waarna alles weer zorgvuldig gesloten werd.

„Ge zoudt niet vaak zoo'n reisje behoeven te maken, Jan”, sprak ze glimlachend, terwijl ze haar zoon het geld overreikte, „of we zouden al spoedig den bodem van het doosje te zien krijgen. Mijn kapitaal is werkelijk nog niet zoo groot geworden, dat we er lang op kunnen teren.”

„We zullen hopen, moeder, dat dit het eerste en het laatste reisje is, dat ik gedwongen zal zijn voor 't verkrijgen van een betrekking te maken. Maar”, voegde hij er bij, „zooveel heb ik niet noodig.” En hij wilde de guldens teruggeven.

„Houd ze maar, jongen,” sprak moeder. „'t Is altijd gemakkelijk, als men van huis is, wat ruim van geld voorzien te zijn. Men weet niet, wat er gebeuren kan.”

Jan ging zich kleeden en kwam weldra terug, kant en klaar. Moeder zag hem met welgevallen aan.

„Nu, kind, ga met God,” sprak ze. „Hij make uw weg voorspoedig.”

Nog een hartelijken kus ten afscheid en Jan stapte vol moed de deur uit. De moeder zag haar zoon na, tot hij bij een bocht van den weg uit het oog verdween. Maar eerst had hij nog even met zijn hoed ten afscheid gewuifd.

„Een goede jongen”, sprak vrouw Felders zacht, terwijl ze weer naar binnen ging. Een tevreden glimlach verhielderde haar gelaat. „Vroolijk, gezond, vol liefde voor mij en bovenal met een godvreezend hart”, ging ze bij zich zelf voort. „God geeft me wel veel in hem.”

Hierop ging ze weer vol moed aan haar dagelijkschen arbeid, maar haar gedachten en gebeden waren en bleven bij haar zoon.

Jan moest den molen voorbij en juist stond zijn gewezen meester voor de deur, de handen in den zak. Op 't gezicht van zijn voormaligen knecht begon hij flauw te glimlachen. Hij begreep dadelijk het doel der reis, die Jan blijkbaar ging ondernemen, en hij voelde een zeker leedvermaak, dat deze nog altijd leeg en doelloos rondliep.

„Ga je uit preeken, Jan?” riep hij en hij grinnikte welbehagelijk over zijn eigen aardigheid.

Jan hoorde er niets van, of deed ten minste, alsof hij er niets van hoorde. Hij groette beleefd en liep door.

Ongeveer tien minuten stond Jan aan 't station, toen 't gevaarte, dat hem wegvoeren zou, schokkend en rammelend, als een reusachtige slang kwam aansnellen, en met een paar rukken stilstond.

Jan stapte in, de portieren werden met een slag dicht geworpen en voort ging het weer. In snelle vaart gleden de wagens over de rails, die als een paar rechte draden zich tot op grooten afstand glinsterend afteekenden. De glad koperen helm blonk in 't zonlicht.

Met elk tusschenstation kwam Jan al dichter bij zijn doel en naarmate hij dit naderde, begon hij toch wel iets van zijn gewone kalmte te verliezen. Allerlei vragen stelde hij zich zelf. Hij vroeg zich af, wat voor man de Baron wel wezen zou en hoe deze hem zou ontvangen. Hij overlegde, wat hij zeggen zou en hoe hij zich moest gedragen om een goeden indruk te maken. Met eenige beklemde dacht hij er aan, nooit nog bij zulk een aanzienlijk heer te zijn geweest. Hij was geheel onkundig, welke eischen de beleefdheid bij dergelijk bezoek stelde. Als hij zich eens, zonder het te weten, onbehoorlijk gedroeg, zou in elk geval de betrekking wel niet voor hem zijn.

Al deze overleggingen beklemden hem dermate, dat hij eenigszins met schrik bespeurde, bijna reeds aan 't eind van zijn reis te zijn. Ten laatste schudde hij al dien angst met geweld van zich af.

„Wat ben ik toch een dwaas”, sprak hij bij zich zelf. „Immers als ik bescheiden en netjes ben, is 't goed. En 'k ga ook niet alleen, want God is met mij.”

Een scherp, langgerekt en herhaald gefluit wekte Jan uit zijn gepeins en maakte hem opmerkzaam, dat een hoofdstation naderde. Daar moest hij uitstappen en wandelend binnen een uur of met de tram in een kwartiertje,

kon hij dan Bergzicht bereiken. In den trein had hij bij menschen uit dien omtrek daarnaar al onderzocht. Jan besloot, het er nu maar eens van te nemen, en per tram 't laatste gedeelte der reis af te leggen. 't Kostte wel weer, maar dan kon hij ook nog intijds bij den Baron wezen en zoo zou hij in staat zijn, denzelfden dag nog huiswaarts te keeren, wat hem de kosten van nachtverblijf en vertering in den vreemde bespaarde. Hij won er dus nog bij.

Wat was dat een schoone streek! Jan kon zich niet verzadigen aan al die pracht, daar door de natuur ten toon gespreid. In zijn landelijk dorpje had hij zich niet kunnen voorstellen, dat er zoo iets schoons kon zijn. Hoe predikte alles Gods grootheid.

„O, hoe gelukkig moet hij wezen,” dacht hij, „die hier wonen mag en elken dag 't genot heeft van al die heerlijkheid.”

Weldra lag Bergzicht voor hem en hij stapte uit. In vergulde letters stond de naam in 't fraaie ijzeren hek gewerkt en ook op de beide steenen pilaren aan weerszijden. De wijd geopende ingang noodigde uit, de prachtige laan te betreden, die naar het buiten leidde. 't Was een breede rijweg, goed onderhouden, aan weerszijden getooid met zware beuken en tamme kastanjes en eenigszins oplopend. Honderden lichtgroene, stekelige bolletjes prijkten aan de kastanje, een menigte kleinere nootjes sierde den beuk. In de verte schemerde 't gebouw zelf tusschen 't geboomte door, waarachter 't bijna geheel verborgen lag.

Jan kwam, de breede laan volgende, weldra bij het buiten, waar welige rhododendrums een aanzienlijke ruimte besloegen en met een geluid, dat door 't geheele huis weerklonk, gaf de bel daar binnen Jans komst te kennen. Een huisknecht in livrei kwam voor, en, nadat Jan het doel zijner komst had meegedeeld, leidde deze hem in een klein vertrekje, dat op de rhododendrums uitzag. Even daarna kwam de knecht terug, met verzoek, hem te volgen. In een veel ruimer vertrek gebracht, vond Jan

den baron, aan een tafel gezeten. Hij boog zich beleefd en bleef in afwachtende houding bij den ingang van 't vertrek staan. De baron wenkte hem, naderbij te komen en wees hem een stoel aan.

Jan merkte op, dat de Baron een rijzig man was, in de kracht van 't leven, met hoog gewelfd voorhoofd en vriendelijke oogen. Eerst nam hij zijn bezoeker op van 't hoofd tot de voeten, die met kalmen blik 't onderzoek doorstond.

„Ge komt zeker u aanmelden voor de betrekking van koetsier,” sprak hij toen.

Jan gaf een bevestigend antwoord.

Daarop werd hem zijn naam, leeftijd en woonplaats gevraagd, op welke vragen onze vriend kort en beleefd bescheid gaf.

„Welken dienst heb je op 't oogenblik? En heb je ook een of meer getuigschriften meegebracht?” ging de Baron voort.

Een vluchtig rood kleurde Jans wangen. Aan de mogelijkheid, dat hiernaar gevraagd zou kunnen worden, had hij niet eens gedacht en hij vreesde, dat het onbevredigend antwoord, dat hij geven moest, de zaak voor hem tot een hopelooze zou maken. Zijn afkeer van den leugen deed hem evenwel dadelijk, zonder omwegen een antwoord geven.

„Op 't oogenblik ben ik in niemands dienst, Baron, en aan een getuigschrift heb ik niet gedacht,” sprak hij op vasten toon, hoewel eenigszins terneergeslagen.

„Maar, vriend, hoe kon je zonder zoo iets hier komen. Je had toch moeten begrijpen, dat ik daarnaar vragen zou. Ik krijg zóó veel aanbiedingen, dat ik er haast verlegen mee worden zou, en ik kan toch maar zoo niet iemand nemen, bloot op zijn goede gezicht!”

Jan bemerkte eenige ontevredenheid op 't gelaat van den Baron en in diens toon en hij vond het zelf ook erg dom, dat hij aan zoo'n eenvoudige zaak niet gedacht had.

„De Baron zal nu juist geen groot denkbeeld krijgen van mijn snuggerheid,” dacht hij, maar in 't zelfde oogenblik schoot het hem te binnen, dat hij, zelfs wanneer deze voorzorg in hem was opgekomen, nauwelijks zou geweten hebben, tot wien hij zich wenden moest.

„Hoe komt het, dat je buiten betrekking bent,” vroeg de Baron, „want 'k veronderstel, dat je toch niet tot nu toe op uw moeders kosten geleefd hebt?” Scherp zag hij bij deze woorden zijn bezoeker aan.

„Kom,” dacht deze, „moed gevat. 't Is een eerlijke zaak, die me niet tot schande strekt. Dan bemerkt de Baron meteen, van welke beginselen ik ben, want die wil ik toch niet onder stoelen en banken steken, zelfs al werd ik om die reden afgewezen. En nu vertelde hij zoo nauwkeurig mogelijk, wat er dien Zondag was voorgevallen.

„Je bent dus een stijfhoofd,” sprak de Baron, toen 't verhaal, waarnaar hij aandachtig geluisterd had, ten einde was.

„'k Geloof, met vrijmoedigheid te mogen zeggen, dat dit niet het geval is, Heer Baron,” antwoordde Jan beleefd. „Ik kan heel veel zelfs toegeven, waar mijn geweten het me niet verbiedt.”

„Dat daar gelaten,” viel de Baron in. „Ik begrijp nu wel, dat je van je leven wel eens op een meelwagen zult gezeten hebben, met een molenaarspaard er voor, maar niet ieder, die de leidsels wel eens in handen had, is nog geschikt voor koetsier, vriend.”

„Mijn vader,” hernam de toegesprokene, „heeft altijd den Burgemeester van ons dorp gereden en in dien tijd dacht ik niet anders, of ik zou mijn leven later ook op de bok doorbrengen. 'k Deed niets liever, dan de paarden optuigen en hoe meer alles glom en blonk, hoe prettiger ik het vond. Maar mijn vader kwam te overlijden en de Burgemeester schafte paard en rijtuig af, daar hij er toch hoe langer hoe minder gebruik van maakte. Toen ben ik op den molen gekomen.”

„Wie is uw Burgemeester?” vroeg de Baron.

„Jonkheer de Rozelaar, Baron,” antwoordde Jan.

De Baron zei niets, maar teekende alleen iets aan in een zakboekje. Daarop stond hij op, opende een laatje in zijn schrijftafel en drukte Jan een paar rijksdaalders in de hand, die deze echter meende te moeten weigeren.

„Neem ze gerust,” drong de Baron, „want 'k wil in elk geval iemand, die buiten verdienste is, niet op kosten jagen. Als ik over uw persoon denk, hoort ge natuurlijk wel meer van me.”

Dit was zooveel als een afscheid en Jan vatte het dan ook als zoodanig op. Met een beleefde buiging verliet hij het vertrek. Een heldere bel weerklonk en de lakei verscheen om onzen vriend naar de deur te geleiden.

„Was de Baron nog al goed te spreken?” vroeg hij.

„De Baron was heel vriendelijk,” antwoordde Jan.

„Ja, dat geloof ik wel,” sprak de knecht met een fijn glimlachje. „Dat is hij tegen iedereen. 't Is een best man. Maar 'k zou je raden, maar niet te veel hoop te koesteren, want er zijn al zooveel mededingers. En daaronder met de prachtigste aanbevelingen.”

Met deze weinig vertroostende mededeeling liet hij Jan uit, die met een pijnlijk gevoel er aan dacht, hoe hij geheel van die laatstgenoemde kostelijke dingen verstoken was.

HOOFDSTUK III.

EEN BEZOEK EN EEN BRIEF.

Weer waren er een veertien dagen verlopen.

Jan was nog altijd tot een gedwongen nietsdoen veroordeeld. Veel betrekkingen, waarnaar hij mede kon dingen, werden er niet aangeboden en, waar zijn moeder nu al sinds ruim vier weken de kosten der huishouding uit de spaarpenningen had moeten bestrijden, werden deze reeds langzamerhand uitgeput, zoodat niet alleen Vrouw Felders maar ook haar zoon het niet op zich durfde nemen, er veel van te gebruiken voor reisgeld, al was er ook iets goeds in zicht. Immers, ze konden er niet op rekenen, dat het met de reiskosten altijd zou gaan als den eersten keer. 't Was derhalve niet onnatuurlijk, dat er wel eens enkele oogenblikken van moedeloosheid kwamen. Lang duurden deze echter niet, want ze wezen elkander op de beloften, die op hun geval toepasselijk waren en waarvan Gods Woord vol was, zooals voor iederen nood.

„'k Had het dadelijk wel verwacht,” sprak Jan, „dat er niets van komen zou. 't Was te voorzien. Geen enkele reden bestond er, die den Baron 't oog op mij had kunnen doen vestigen.”

„Ge hebt toch de middelen willen gebruiken, die God in uw bereik had gesteld. En meer kan men niet, dan daarbij bidden, dat Hij ze zegene. Welnu, dat hebben we beiden gedaan, kind, en toen moesten we het den Heere

overgeven. 't Heeft niet zoo mogen zijn en Hij zal daartoe Zijn wijze redenen hebben gehad."

„Ja moeder, maar God wacht toch wel lang met het schenken van uitkomst. 't Was toch om Zijnentwille, dat ik mijn betrekking verloor."

„Juist, en nu vindt ge, dat God je daarvoor ook wel beloonen mag, niet waar? Bedenk, dat het nooit het loon moet zijn, waarom we God dienen, hoewel Hij werkelijk een belooner is dergenen, die Hem zoeken. Maar dat loon is niet altijd iets stoffelijks. 't Zou zelfs best kunnen zijn, dat Hij ons in grooten nood en nijpende armoede bracht.

„Och, moeder, houd op," riep Jan. „Dat zou ik niet kunnen dragen."

„God geeft kracht naar kruis, kind," antwoordde vrouw Felders. „Hij beproeft niet boven vermogen en met de verzoeking schenkt Hij ook de uitkomst."

Jan zweeg eenige oogenblikken. Alsof de woorden van zijn moeder hem echter niet getroost hadden en hij slechts zijn eigen gedachtengang vervolgd had, zei hij:

„Toen de Baron me dat geld terug gaf, had ik het al begrepen. 't Was heel vriendelijk, maar 't wou tevens zoo veel zeggen, als: „Nu ben ik van je af. Je kunt nu niet van me zeggen, dat ik je niet goed behandeld heb.""

„Och, dat weet ik niet," meende moeder. „In de advertentie stond, dat de Baron op persoonlijke kennismaking gesteld was. Hij was dus eigenlijk wel verplicht, de kosten te vergoeden."

„Precies!" viel Jan in. „En vooral, wanneer hij bij zich zelf dacht, dat de reis toch te vergeefs was."

„Kom, jongen, den moed niet laten zakken. Speel liever eens een lied. Dat zal ons opvroolijken," zei vrouw Felders.

In 't vertrek stond een klein orgeltje. Jan had dat eens op een erfhuis voor een bagatel gekocht en, daar hij niet geheel van muzikalen aanleg ontbloot was, wist hij 't al gauw zoo ver te brengen, dat hij op 't gehoor de meeste liederen, die hij kende, kon spelen. Van 't blad ging het

niet. Het orgel was hem onmisbaar geworden en 't had beiden al heel wat genotvolle oogenblikken verschaft. Jan liet zich dan ook niet ten tweeden male aansporen. Wel-dra klonk het:

Treed vrooljk voort op 's Heeren wegen
 En neem uw plicht getrouw in acht.
 't Wordt eindlijk alles u ten zegen,
 Wanneer ge biddend daarop wacht.
 Vertrouw het aan Gods wijsheid vrtj,
 Hij weet, wat elk het nuttigst zij.

„Wel, wel! Zoo vrooljk?” klonk het op eens moeder en zoon in 't oor.

Beiden zagen om en bemerkten tot hun verbazing den molenaar.

Als een wellevende vrouw stond de weduwe dadelijk op en bood den bezoeker een stoel.

„Je hebt er nu al den tijd voor, om te spelen, Jan,” sprak hij, toen hij gezeten was. „Je zult er dan ook wel veel aan doen. Misschien kun je nog wel eens mettertijd organist worden hier in de kerk. De tegenwoordige, hoor ik, wordt zoo doof, dat hij zijn eigen spel niet meer verneemt, en dan alle registers maar los trekt, om toch maar eenig geluid te hooren.”

„Als u hier is gekomen, om mijn zoon te bespotten, verzoek ik u vriendelijk, weer heen te gaan,” sprak vrouw Felders fier. „Ik wensch niet in mijn eigen woning door u beleedigd te worden.”

„Is het dan niet bespottelijk,” hernam de bezoeker, „dat iemand, met flinke handen aan zijn lijf en een gezond verstand, daar midden op den dag als een rijke mijnheer voor zoo'n speelding gaat zitten psalmen zingen, waar hij een goede verdienste zoo best gebruiken kon!”

„Mijnheer, ik verzoek u heen te gaan,” sprak de weduwe. „Denkt u dan, dat ik voor mijn genoegen leegloop,” zei

Jan op geërgerden toon, terwijl hij opstond en 't orgel met geweld dichtsloeg.

„Heb even geduld, Vrouw Felders,” hernam de molenaar „en hoor me eerst aan. Toen keerde hij zich tot Jan en zei: „Dat denk ik juist niet. Ik veronderstel, dat je heel graag weer aan 't werk zoudt willen gaan en dat het je wel spijten zal, zoo gehandeld te hebben tegenover mij, die 't zoo goed met je meen. Daarom ben ik hier gekomen. Mag ik een voorslag doen, vrouw Felders, of houdt ge u aan uw uitgesproken verlangen, dat ik me verwijderen zal?”

Zegevierend zag de molenaar haar aan, vast overtuigd, dat elke voorslag gretig zou worden aangenomen en dat, al hielden ze zich ook anders, hij straks als hun redder zou worden bedankt. Daardoor was hij van 't begin af met zoo vrijpostige taal opgetreden.

„Een voorslag is altijd aan te hooren,” verklaarde vrouw Felders gelaten. „'t Kon zijn, dat er werkelijk uit bleek, dat u 't goed met ons voor heeft.”

„Daar hebben we 't al,” dacht de molenaar. „Netzooals ik dacht.” En luid vervolgde hij:

„Zeker meen ik het goed. De belediging, mij door Jan aangedaan, zal ik gansch en al vergeten en ik wil hem op staanden voet weer in 't werk nemen. Ja, 'k zal hem zelfs 't loon uitkeeren ook voor den tijd, dat hij niet bij me in dienst is geweest.”

Moeder en zoon zwegen. Zou die man wezenlijk zoo belangeloos zijn om zoo iets te willen doen? In hun verassing dachten ze er niet eens aan, hoe de molenaar zich als een beledigd mensch voorgesteld had. Ze zouden er anders tegen opgekomen zijn.

„Op welke voorwaarde zou dat dan moeten gebeuren, baas?” vroeg Jan, die de zaak toch nog niet recht vertrouwde.

„Op geen enkele andere voorwaarde, dan dat ik de verzekering ontvang, dat een herhaling van dezelfde geschiedenis niet weer zal plaats hebben. 'k Zal er geen



ENROB - TYP. O. G. GALLERICH BUDAPEST

misbruik van maken, misschien komt het in jaren niet voor, maar ik wil, *als* 't noodig is, ook Zondags over je kunnen beschikken."

Vrouw Felders schudde het hoofd.

„Onmogelijk, baas!" sprak Jan. „Al zou 't ook nooit gebeuren, *wanneer* ik me beschikbaar stelde, zou dat met een daad gelijk staan, en mijn geweten me aanklagen."

Met open mond staarde de molenaar de twee menschen daar voor hem aan. Kon hij zijn ooren gelooven? Nog zoo'n billijk voorstel weigeren en dat met de armoede voor de deur? Hoe was 't mogelijk. Zoo zijn vriendelijkheid te miskennen. Hij werd inderdaad zeer boos. Daarvoor had hij zich dan nu tot dit bezoek vernederd. Hij stond driftig op en greep zijn hoed.

„Zie dan maar," beet hij vrouw Felders en haar zoon toe, „hoe ver jullie 't met bidden en psalmzingen kunt sturen. Zoo'n Psalm is zeker erg voedzaam. Wel become 't jullie."

Al had een van beiden nog iets willen zeggen, ze zouden 't toch niet gekund hebben, want de molenaar was al weg en had de deur met geweld achter zich dicht getrokken.

„Zulk ondankbaar volk!" bromde hij onder 't weggaan.

Eerlijkheidshalve zijn we verplicht te vertellen, dat het liefderlijke voorstel van den barmhartigen man niet geheel zonder eigenbelang was. Met den nieuwen knecht kon hij al heel weinig opschieten. Hij was lui, brutaal, en kon niet eens flink, zelfstandig optreden. Elken dag betreurde de baas zijn trouwen Jan en zoo was hij op 't denkbeeld gekomen de rol te spelen van een goed, medelijdend man te wezen en tegelijk zich opnieuw de onwaarderebare toewijding van zijn weggezonden knecht te verzekeren. Een voorwendsel voor de wegzending van den nieuwen was elk oogenblik te vinden, zoodra hij Jan maar terug had.

„Gelukkig, dat hij weg is," sprak moeder, nadat het even stil was geweest. „Wat een onverschillige spot spreekt

er uit zijn taal. 'k Hoop, jongen, dat je nooit weer in zijn handen moogt vallen. Dan nog liever armoede."

Ook Jans neerslachtige bui was geheel verdreven. De weigering zelf had hem weer geheel de oude gemaakt. 't Was weer dezelfde, opgeruimde Jan.

„Ja, moeder. Om de waarheid te zeggen, als hij nog langer gebleven was, had ik hem aan zijn arm de deur uitgezet."

„'t Is beter zoo, Jan. Hij zou misschien nog verteld hebben, dat hij door je het huis uitgegooid was. Menschen, die God niet vreezen, zijn overal toe in staat. Kom, laten we nog een versje zingen."

Dat gebeurde en de forsche stem van Jan met de lieflijk zachte zijner moeder paarden zich weer even welluidend aan de zoete klanken van 't orgel, als was er geen onaangename stoornis geweest.

Juist was 't lied geëindigd, toen er buiten weer voetstappen op het grint werden gehoord. Beiden zagen op en merkten, dat een welbekend persoon op de deur toetrad.

't Was de postbode.

Tweemaal daags ging de oude besteller, met zijn doornenstok gewapend, naar 't naburige stadje, om daar aan 't kantoor de brieven te halen. Met zijn leeren tasch op zij, de koperen plaat op de borst, was hij al in de verte kenbaar, ook aan zijn regelmatigen stap, die nooit scheen te vertragen of te versnellen. Van uit die tasch verspreidden zich de goede en slechte tijdingen, de bedroevende en verblijdende berichten naar de verschillende bestemmingsplaatsen. In 't huis van Vrouw Felders kwam hij zelden, dan om een krant te brengen. Na de bewuste reis van Jan hadden moeder en zoon telkens met groot verlangen gewacht op 't oogenblik, dat de bode zijn gewonen rondgang deed. Met spanning zag men steeds opnieuw uit naar zijn komst, met teleurstelling zag men hem ook evenveel malen 't huis voorbijgaan, of, als hij iets bracht, was het nog niet dat, waarop men gehoopt had.

Waar men dan op hoopte?

Wel, op een brief van den Baron. 't Is waar, geen van beiden koesterde veel verwachting en toch . . . en toch . . . Och, hoevaak houdt een mensch zich niet zelfs aan een stroohalm vast.

Langzamerhand was men minder beginnen uit te zien en nu lette niemand er meer op, of het tijd van de post was of niet. Alle hoop was vervlogen. Men dacht er niet meer aan, of de bode soms nog de bringer van een goede tijding zou kunnen zijn.

En nu, daar was hij, en reikte Jan een brief over, wat nagenoeg nooit gebeurde.

„Wat mag dat wezen?” sprak Jan, terwijl hij hem van alle kanten bekeek en eindelijk zijn oog op 't adres liet rusten.

„Waar komt hij van daan?” vroeg vrouw Felders.

„Uit A,” was 't antwoord. „Zou 't dan toch nog

Zenuwachtig werd de enveloppe stuk gescheurd, moeder lei 't naaiwerk neer, zette haar bril af, en wachtte, op wat volgen zou. Jan was bleek geworden, terwijl zijn oog over den inhoud van den brief vloog, om daarna gauw naar de onderteekening te zien. Van bleek werd hij rood. 't Was een blos van vreugde, want, hoewel hij nog geen enkelen zin in zijn geheel gelezen had, was de strekking van den brief hem reeds voldoende bekend geworden.

Moeder zat intusschen vol ongeduld te wachten.

„Nu, jongen,” vroeg ze eindelijk, „wanneer zal ik dan ook wat gewaar worden?”

„O, moeder,” was 't opgetogen antwoord, „de Baron heeft me als zijn koetsier aangesteld. Wat is God toch goed!”

„Dat is inderdaad een oorzaak van groote blijdschap, kind,” sprak moeder, „maar denkt ge werkelijk, dat God minder goed zou geweest zijn, als Hij 't anders beschikt had? Onder *elken* weg, dien Hij met ons houdt, moeten we gelooven, dat Hij goed is, en niet alleen als 't pad zonnig is. Maar, lees den brief eens voor. Ge staat er nog altijd

mee in uw handen, alsof 't een van de vreemdsoortigste voorwerpen is, die ge ooit gezien hebt."

Jan voldeed aan 't verzoek. 't Schrijven was maar kort. Aan Jan werd meegedeeld, dat de Baron besloten had, hem als zijn koetsier in dienst te nemen. Behalve een voor zijn stand voldoende inkomen, zou hier aan verbonden zijn 't genot van een vrje woning. Met welgevallen herinnerde Jan zich hierbij het lieve huis, dat hij bij gelegenheid zijner reis had gezien, daar het slechts een paar honderd schreden van het buiten verwijderd was. Hoe heerlijk, die woning straks als de zijne te mogen beschouwen. Wat zou zijn moeder daar een kalm leven kunnen leiden, te midden van die heerlijke natuur! Ten slotte vroeg de Baron, wanneer Jan dacht in zijn nieuwen dienst te kunnen treden.

„Ik begrijp er niets van" gaf Jan zich eindelijk lucht. „'k Had het nooit kunnen denken." En in zijn opgetogenheid omhelsde hij zijn moeder en gaf haar een hartelijken kus.

„Neen," bevestigde deze, „dat is ook niet te begrijpen. Laten we 't dan ook zonder begrijpen aanvaarden als een geschenk van onzen God, die ons inderdaad nog niet op zoo heel zware proef heeft gesteld."

Moeder en zoon knielden neer en zonden een innig dankgebed op tot God. Zij baden Hem, dat de uitkomst het bevestigen mocht, dat deze weg van Hem aangewezen was.

Maar hoe was nu eigenlijk de Baron er toe gekomen, de begeerde betrekking aan den hem geheel onbekenden Jan Felders te schenken? Heel eenvoudig, omdat deze bij zijn bezoek een zeer gunstigen indruk op hem gemaakt had. Dit had er hem toe gebracht, inlichting in te winnen bij Burgemeester de Rozelaar, en 't antwoord van dezen was van dien aard, dat de Baron tot de vaste overtuiging kwam, aan Jan met volle gerustheid de leidsels te kunnen toevertrouwen.

HOOFDSTUK IV.

IN DE NIEUWE BETREKKING.

De tijd, dat Jan met zijn moeder naar Bergzicht ging vertrekken, behoefde niet lang verschoven te worden. De Baron had zijn koetsier graag spoedig en deze verlangde naar geregelde arbeid.

Het eenvoudige huisraad werd dus, nog maar enkele dagen na de gebeurtenissen uit ons vorig hoofdstuk, opgeladen en naar de nieuwe woonplaats vervoerd. Daarop vertrokken moeder en zoon per spoor derwaarts. Vooral de eerste was nog al aangedaan, toen ze haar huis en dorp verlaten ging, waar ze zooveel lief en leed onderonden had. Maar 't was immers Gods weg?

Even als den vorigen keer, stond de molenaar voor zijn woning, toen hij de twee vertrekkenden zag aankomen. Hij scheen echter weinig lust te hebben, om ze van nabij te zien, want voordat ze tot die plaats genaderd waren, begaf hij zich naar binnen. Zou hij op dat oogenblik er mogelijk iets van begrepen hebben, dat gebed en psalm toch een goede spijs zijn, verkwikkend en versterkend voor de ziel en dat de godzaligheid toch ook de beloften heeft van het tegenwoordige leven?

Zonder ongeval bereikten onze vrienden het einddoel hunner reis. Vrouw Felders was opgetogen over de ligging en inrichting hunner woning, die behoorlijk gereinigd en gelucht was en toog dadelijk aan 't werk om zich 't

koetsiershuis zoo gemakkelijk en gezellig mogelijk in te richten. Zoo gauw als 't kon moest alles een vaste plaats en 't leven daar een geregelden gang hebben. En toen 't eindelijk zoo ver was, voelde ze er zich ook volkomen thuis. Te midden van 't heerlijk boschgroen, waar alles haar Gods liefde en goedheid predikte, vond ze 't leven een lust. Zoo veel ze kon, zat ze voor haar huis op de kleine ruimte, die voor de woning was afgeperkt door een groen-geschilderd hekwerk en genoot daar al het heerlijke van den zomer in een boschrjik, heuvelachtig oord.

En Jan?

Als hij met zijn glimmenden hoed op de bok zat, recht als een kaars en onbewegelijk als een standbeeld, zou men gezegd hebben, dat hij nooit anderen arbeid verricht had en voor koetsier in de wieg was gelegd. Zijn meester wenschte zich herhaaldelijk geluk met zijn keuze.

Netheid en zorgvuldigheid was een in 't oogvallend kenmerk van Jan. Dat kon men wel zien aan 't rijtuig, waar geen spatje op te vinden was en aan 't tuig, dat met de paarden, die er mee omhangen waren, glom en blonk, dat het een lust was.

De Baron was dan ook, zooals we reeds zeiden, in alle opzichten zeer tevreden over Jan en vooral toen deze getoond had een uitstekend paardenkenner te zijn, had hij voor goed zijn genegenheid verworven. Want van paarden hield de Baron veel. Als hij er een zag, dat hem scheen beter en fraaier te zijn dan de zijne, dan rustte hij niet, voor het in zijn bezit was, al kostte het ook een handvol geld. Nu had Jan hem eens den koop ont-raden van een op 't oog prachtigen schimmel. 't Geoeffend oog van den koetsier ontdekte gebreken aan 't dier, die den oppervlakkigen beschouwer niet in 't oog vielen. Later bleek Jan volkomen gelijk te hebben gehad en sedert dien tijd stelde zijn meester een onbepaald vertrouwen in zijn oordeel

De verhouding, waarin onze vriend stond tot het andere

personeel op het huis, scheen eerst geen gunstige te zullen worden. Dit was een gevolg van de inlichtingen, die de huisknecht had meenen te moeten geven aan de andere knechts en de dienstboden. Zoodra hij wist, wie er op de bok zou komen te zitten, had hij 't zich ten plicht gerekend, zijn wetenschap in de keuken ten beste te geven.

„Als de nieuwe koetsier er is,” begon hij, „mag je wel netjes oppassen bij al wat je zegt en doet. Zoodra je een woord loslaat, dat een beetje minder stemmig is, krijg je een heele preek te hooren, die je dadelijk op je zelf kunt toepassen.”

„Die vreemde snoes mag gerust wegblijven,” verzekerde Bet, de keukenprinses.

„En ik ben van plan, me aan dien vromen jongen weinig te storen,” betuigde Kee, de linnenmeid.

„Lachen mag je voortaan ook niet meer,” ging de huisknecht voort. „Hij kijkt zoo ernstig als een begrafenis en kan niet dulden, dat een ander er wat plezieriger uitziet dan hij zelf met zijn zuurkoolgezicht. Vooral jij, Bet, je moogt wel oppassen, want je lacht nog al gauw.”

„'k Zal 't er niet om laten, hoor,” was 't antwoord. Hij moet 't eens wagen, mij de les te lezen.”

„En dan vooral”, zoo ging de huisknecht voort, „wees voorzichtig, dat je niet iets zegt, dat op een vloek lijkt, want dan krijg je een uitbrander, die raak is.”

„Vloeken hoeft ook niet,” meende Kee.

„Maar Zondags vooral zul je met hem te doen krijgen,” verzekerde de spreker weer. „Geen voet mag je verzetten. Hij zal ons allemaal stellig dwingen, driemaal met hem mee naar de kerk te gaan en den overigen tijd hem psalmen helpen zingen, met een mond, die hangt op 't knoopsgat.” En als om een aanschouwelijke voorstelling er van te geven, hoe men er dan uitzag, trachtte hij zijn gezicht in de gezegde plooi te brengen, waarop Bet en Kee het uitschaterden van lachen en de tuinmansjongen, die op een stoel zoo'n weinig zat te dutten, onwillekeurig mee grinnikte.

Het overgaan der bel riep den knecht uit de keuken, zoo dat er aan 't gesprek een einde kwam. 't Was voldoende geweest, om de dienstboden een denkbeeld te doen krijgen van Jan, dat hij een soort vogelverschrikker was, die door zijn verschijning alle vrooljkheid dooden en den blijden lach van de lippen verdrijven zou.

Maar hoe was de knecht dan toch aan al die wijsheid gekomen? Inderdaad, toen hij Jan dien morgen tot een bezoek bij den Baron had binnengelaten, zag deze er alles behalve opgewekt uit. Het ongewone, het opzien tegen den Baron, had den onbezorgden, opgewekten trek op zijn gelaat geheel verdreven, en toen hij 't weggaan de knecht de liefeltjke verzekering gaf, dat de zaak toch hopeloos was, had dit er niet toe bijgedragen, om aan zijn gelaat den gewonen stempel weer te geven. Zoo scheen Jan hem dus van een stroeven, hoekigen aard te zijn. De molenaar had gezorgd, dat deze indruk versterkt werd. Nauwelijks had hij vernomen, waar Jan heen geweest was en met welk doel, of hij had naar een zijner kennissen uit die buurt geschreven om 't adres van een der bedienden van den Baron, en deze had hem dat van den knecht opgegeven. Daarop had hij dezen een brief gezonden, vol van verkeerde voorstellingen en aantijgingen, alle in den geest, in welke we den bediende van hem hoorden spreken. Op deze wijze had hij Jan nog met zijn boosheid vervolgd.

't Was dus geen wonder, dat ieder den nieuwen koetsier in 't begin, zooveel hij kon, ontweek, een gesprek zoo spoedig mogelijk afbrak, en in alles tconde, niets met hem te doen te willen hebben.

Eén ding evenwel viel iedereen dadelijk op: 't Gelaat van dien man kwam volstrekt niet met de beschrijving overeen. Niet alleen, dat het niet stug en somber was, maar 't was geheel en al leven en vrooljkheid. Maar men dacht, dat hij dit enkel deed, om geen slechten indruk te maken. Later zou hij zeker de minder feestelijke gezichten toonen.

En hoe was het, toen Jan er enkele weken geweest was? Aller harten had hij door zijn onverstoorbaar goed humeur voor zich gewonnen. En vooral, toen men merkte hoe hoogelijk de Baron met hem ingenomen was, had men Jans gezelschap gezocht in dezelfde mate, als men dit vroeger ontweken had.

Ook Vrouw Felders, met haar opgeruimd en innemend gezicht, bezat aller genegenheid.

Meen nu evenwel niet, dat Jan in een of ander opzicht zijn beginselen ging verbergen. Integendeel, hierin had de huisknecht volkomen juiste inlichtingen ontvangen. Als er iets was, dat den koetsier niet aanstond, dan zei hij dit vrijuit. Nam het gesprek een eenigszins lichtzinnige wending, of werden er dingen gezegd, die hem, als een godvreezend mensch moesten hinderen, men kon er vast van overtuigd zijn, dat hij niet zweeg, maar een ernstige waarschuwing liet hooren. Hij deed dit evenwel nooit op een toon, alsof hij zich zelf beter en voornamer achtte, hij hing nooit den zedemeester uit, maar alles ging hem zoo natuurlijk en welgemeend af, dat men 't niet alleen best van hem verdragen kon, maar ook om zijnentwil veel naliet, wat hem tegen de borst stuitte, doch geen der anderen tot nog toe had gehinderd. Zoo oefende hij inderdaad, hoewel grootendeels onbewust, reeds spoedig een heilzamen invloed uit op den kring, waarin hij geplaatst was en ieder moest bij zich zelf erkennen, dat het er toch geen greintje minder vroolijk om geworden was.

Zoo was er dan geen wolkje aan de lucht. Geliefd en geacht door allen, met wie hij moest omgaan, op prijs gesteld door zijn meester, gelukkig door den stillen vrede, dien zijn moeder in die schoone natuur smaakte, vloten de dagen onbekommerd daarheen.

„'t Is gemakkelijk genoeg,” zei moeder wel eens, „om God te danken, als alles naar wensch gaat, maar juist dan moeten we ons door 't gebed wapenen, voor 't geval, dat God soms een moeilijken weg voor ons noodig oordeelt.”

HOOFDSTUK V.

EEN DONKERE BUI KOMT OP.

't Wereldberoemde paardenspel — circus heette het in de aankondiging — d' alomvermaarde inrichting van Mr. Black had zijn intrede gedaan in de stad A.

Op de hoeken der straten, op de aanplakborden der pleinen kon men 't lezen.

Advertenties in de courant deelden het den liefhebbers mede in reusachtige letters.

't Schouwspel zou bepaald bewonderenswaardig zijn, te oordeelen, naar wat men daarvan las. „Miss Mary” en „Miss Jane” zouden de allerverwonderlijkste toeren verrichten, en te paard een dans uitvoeren, met evenveel gemak als op den beganen grond. En dan, niet te vergeten den heer Tomkins, bijgenaamd „het vogelmensch,” die voor keizers en koningen proeven van zijn vliegkunst had moeten afleggen. 't Had Mr. Black veel gekost, dezen „artist” aan zijn gezelschap te verbinden, maar dit had hij voor 't publiek over gehad.

Na al deze opsomming moesten de inwoners van A. wel innig dankbaar zijn aan den goeden Mjnheer Black, dat hij wel zoo vriendelijk had willen zijn, hun de eer aan te doen, daar met zijn circus te verschijnen, en alzoo hen in staat te stellen, die nooit terugkerende merkwaardigheid te bewonderen.

't Gerucht van de aankomst van dit beroemd en kunst-

lievend gezelschap drong natuurlijk door tot in alle hoeken der A.sche omgeving. Elken avond liep het druk. Geheele rijen nieuwsgierigen drongen op iedere aanmaning naar binnen. De menschen, die in zulke dingen vermaak stellen, zijn ongelukkig altijd velen. Dat komt, omdat, wanneer de mensch het wezenlijk geluk niet kent, dat alleen bij God te vinden is, dan zoekt hij in allerlei zinledige genoemens bevrediging, zonder dat hij die vindt.

Ook op Bergzicht was de mare doorgedrongen.

De Baron was iemand, die zijn dienstbaren heel graag iets gunde en hij oordeelde zoo'n paardenspel al bijzonder geschikt, om hun eens een onschuldig genot te verschaffen. Zoo deelde hij dan mee, dat allen op zijn kosten een voorstelling mochten bijwonen. Daarvoor, vond hij, was geen dag beter geschikt dan de Zondag. Dan kon iedereen het best weg van de plaats en niemand behoefde er iets bij te verzuimen. Het zou dan juist de laatste uitvoering wezen.

Bijna allen hadden de kennisgeving van den Baron met blijdschap ontvangen. Maar 't was vreemd, bij ieder kwam dadelijk de gedachte op aan Jan. Wat zou hij er van zeggen? Zou hij er ook heen gaan? Er was niet een, die bij zich zelf niet reeds een antwoord op die vraag gegeven had. Ze kenden hem te goed, om zelfs maar één oogenblik hierover in twijfel te kunnen staan.

Maar er was een andere, gewichtiger vraag.

Bij vroegere gelegenheden, wanneer er niet minder be-roemde gezelschappen binnen de stad A hun kunst ver-toond hadden, was men er altijd heen gereden en dat zou nu waarschijnlijk ook wel het geval zijn. Dan zou Jan de aangewezen persoon zijn, om hen stadwaarts te brengen. De geschiedenis met den molenaar was hun bekend ge-worden. Hoe zou dit nu afloopen? De keuken was 's avonds weer de plaats, waar allerlei beschouwingen over 't geval ten beste werden gegeven.

„Ik moet zeggen,” verklaarde de huisknecht, „dat het

me spijt, want 'k geloof, dat we Jan den langsten tijd hier gezien hebben."

„Zou 't zoo'n vaart nemen?" vroeg Bet.

„Daar is geen twijfel aan," verzekerde de eerste weer op een toon, zoo stellig, als had hij 't vermogen, in de toekomst te zien. „Ik geef voor zijn koetsiershoed geen cent meer."

„'t Kan nog wel meevallen," dacht Kee.

„Ik zeg jullie, dat het *niet* mee zal vallen," klonk de stem van den huisknecht met kracht. „We raken Jan kwijt, en omdat ik hem een flinke vent vind, spijt het me."

„Maar, hoe weet je dat zoo stellig?" vroeg de tuinjongen.

„Me dunkt, dat het nog al heel eenvoudig is," sprak de knecht, terwijl hij een minachtenden blik wierp op den vrager, die zoo iets zelf nog niet inzag. „Jan zal zeker weigeren, a.s. Zondag in te spannen en dan hebben we de poppen aan 't dansen. De Baron zal die weigering niet kunnen verdragen en zijn koetsier moet de laan uit."

Ieder voelde wel, dat dit inderdaad hoogstwaarschijnlijk het einde zou zijn en eenige oogenblikken was 't stil in de keuken.

„'k Wou, dat Jan maar toe wou geven," zei eindelijk een, die tot dusver gezwezen had.

„En ik niet," viel de knecht in, die, naar 't scheen, de meening koesterde, dat hij altijd het hoogste woord moest voeren.

„Waarom niet?" vroegen allen.

„Omdat hij dan geen man uit één stuk zou zijn. Van weerhanen en windwijzers houd ik niet. Wat hij eens den molenaar weigerde, moet hij ook den Baron weigeren. Als ik in zijn geval was, liet ik me ook niet dwingen, iets tegen mijn beginsel te doen."

„Maar met dat al raken wij hem kwijt," klonk het.

„Zou er dan niet iets aan te doen zijn?" vroeg een der anderen. „Als we b. v. eens allen aan den Baron zeiden,

dat we gaarne van ons uitstapje afstand wilden doen, dan zou in eens alle moeite voorkomen worden."

"Dat is niet aan te raden, vrienden," waarschuwde de huisknecht. "t Is mijn ervaring, dat, als die aanzienlijke heeren met iemand wat hebben, het dan voor de anderen zaak is, zoover mogelijk te blijven van 't hoekje, waar de slagen vallen."

"t Zal voor die arme vrouw Felders een heele slag wezen," sprak Kee. "k Vind het voor haar ook erg jammer, als ze hier van daan moet, want altijd heeft ze 't er over, dat ze 't wonen hier zoo verrukkelijk vindt."

Allen vonden ook, dat dit erg treurig was, want de goede vrouw had, zooals we reeds zeiden, door haar vriendelijkheid ieders genegenheid gewonnen.

"Hooft eens, vrienden," besloot de huisknecht, "we moeten 't nu maar afwachten. 't Geval ligt er eenmaal toe. Jullie zult zien, dat mijn voorspelling uitkomt. Jan is iemand van sta-vast en dus, hij moet de plaat poetsen. 'k Verzeker hem anders, dat hij lang zoeken zal, voor hij zoo'n beste betrekking terug heeft."

En Jan? Was hij werkelijk zulk een man van sta-vast?

Op den avond, dat hij voor 't eerst van 't plan van den Baron had gehoord, ging hij, na nog even naar de paarden gezien en 't noodige in den stal verricht te hebben, erg neergeslagen naar huis. Hij zag de bui in al haar onheilspellende donkerheid aankomen, en, zoo vroeg hij zich af, moest zoo zijn taak daar dan eindigen? Moest nog ééns diezelfde onrust worden doorgemaakt, nu nog zoo veel te zwaarder, waar het een betrekking gold, zoo volkomen naar zijn wensch, en ten koste van 't vredig geluk, dat zijn moeder smaakte?

Vrouw Felders bemerkte terstond, dat er iets niet in 't reine was.

"Je ziet bleek, Jan," sprak ze bezorgd. "Is er iets bijzonders gebeurd?"

"Zou ik het vertellen?" dacht Jan, "en moeder reeds

nu ontrusten, waar er nog zooveel tusschenbeide kan komen, dat alle bezorgdheid overbodig maakt? Een oogenblik meende hij, het voor zich te moeten houden, maar, daar hij de geestkracht zijner moeder kende, en zelfeigenlijk wel een bemoedigend woordje noodig had, was hij al eerder aan 't vertellen geraakt, dan hij het wist.

„Is dat nu niet jammer, moeder?” vroeg hij toen.

„Ik kan daar moeilijk „ja” op zeggen” was 't antwoord van vrouw Felders, want dan zou ik de wegen bedillen, die God met ons houdt en dat zou toch wel heel dom en ondankbaar zijn. Bovendien, zoo ver is 't nog niet, dat we weg moeten.”

„Ja, maar, zoover komt het nu, moeder.”

Vrouw Felders glimlachte. „Kind, we kunnen niet vooruit zien, wat God met ons voor heeft.”

„Maar ik begrijp niet,” sprak Jan op verdrietigen toon, „waarom God me nu weer voor denzelfden strijd plaatst. Hij heeft toch gezien, hoe standvastig ik geweest ben. Waarom moet Hij me nu andermaal op de proef stellen?”

„Maar, jongenlief!” sprak moeder, „me dunkt, dat het een groot voorrecht en een eer is, dat Hij je in de gelegenheid wil stellen, voor Zijn Naam uit te komen.”

„Ja, maar, zoo zou iemand ten laatste toch nog wel eens voor de verzoeking kunnen bezwijken,” hernam Jan, „en dat zou geen wonder zijn.”

„Dat begrijp ik niet,” glimlachte vrouw Felders. „Ik meende, wanneer een soldaat eenmaal in 't vuur was geweest, en, door vol vertrouwen de bevelen des bevelhebbers uit te voeren, medegewerkt had om de overwinning te behalen, dat hij dan niet tegen een nieuw gevecht opzag, maar vol verlangen was, om andermaal voor zijn koning te strijden. Zulke soldaten duchten geen vijand.”

„Dat is waar, moeder,” sprak Jan weer op opgewekten toon. „Nu zie ik het in: God zelf strijdt zulk een strijd en *wij* voeren slechts geloovig Zijn bevelen uit.”

„Zoo is het, kind,” bevestigde de goede vrouw.

Op dat oogenblik kwam de boodschap, dat de Baron Jan wenschte te spreken. Oogenblikkelijk gaf deze gehoor aan het opontbod en was binnen enkele minuten in de kamer van den Baron.

Wie Jan daar binnen had zien gaan en op de hoogte was geweest, zou ongetwijfeld bij zich zelf gezegd hebben: „Nu gaat de strijd beginnen,” en, oppervlakkig beschouwd, zou hij gelijk gehad hebben. Inderdaad was echter de strijd al achter den rug, sinds Jan gezien had, slechts te kunnen gehoorzamen aan Gods eisch. De Heere zelf zou nu de twistzaak richten.

„Wel, Jan,” begon de Baron, „je hebt zeker al vernomen, wat er voor Zondag aan de hand is, niet waar?”

„Ik heb er iets van gehoord, Baron.”

Je ziet, dat ik mijn bedienden nog wel eens wat gun. Ik vind, dat dit behoorlijk is. Mij dunkt, zoo'n paardspel is nèt iets voor je. Daar kun je nog eens genieten, waar je toch zooveel van paarden houdt.”

„'t Spijt me erg, Mijnheer de Baron,” ving Jan een weinig schroomvallig aan, daar hij wel voor zijn overtuiging durfde uitkomen, maar toch ook zijn meester niet gaarne wilde kwetsen, „'t spijt me erg, maar ik zal van uw aanbod geen gebruik kunnen maken. Ik houd niet van die dingen.”

„Wel,” hervatte de Baron, „dat had ik niet gedacht. Ik meende je er nog wel zoo'n plezier mee te doen. Maar ieder zijn smaak. Ik wil u geen genot opdringen.”

Aan den toon, waarop de Baron dit zei, kon Jan ten duidelijkste bespeuren, dat hij teleurgesteld was en 't niet aardig vond, dat zijn vriendelijkheid zoo maar van de hand gewezen werd. Daarom sprak hij:

„Baron, ik ben u innig dankbaar voor al uw vriendelijkheid. 'k Geloof, dat het u werkelijk er om te doen is, ons een plezier te verschaffen en juist om die reden verzoek ik u beleefd, mij de weigering niet kwalijk te nemen.”

„Wel neen, vriend,” sprak de Baron, eenigszins verzacht door dien vriendelijken toon. „Je wacht dan maar ergens

in de stad, tot de voorstelling afgelopen is en zorgt dan, dadelijk naar Bergzicht terug te rijden. Ik denk, wanneer je hier om half zeven afrijdt, dat je dan precies op tijd in de stad zult wezen."

"Baron," antwoordde Jan moedig, "ik hoop, dat u me de vrijheid wilt geven, om a. s. Zondag hier te blijven."

"Wat nu!" riep de Baron, en hij stond driftig op.

"'k Zou graag willen, dat ik niet naar de stad hoefde te gaan, Baron," herhaalde de koetsier.

"Maar, Jan, je meent toch niet . . . maar dit is nu toch al te dwaas. Ik verlang, dat je a. s. Zondag rijdt."

"Dan zal ik tot mijn spijt de vrijheid moeten nemen, die u me weigert," antwoordde Jan kalm.

De Baron was een en al verbazing.

"Hoe heb ik het nu?" vroeg hij. "Ik begrijp er niets van."

"Mag ik u, Mijnheer de Baron, beleefd doen opmerken, dat ik meende, dat mijn denkwijze omtrent den dag des Heeren u bekend was?" vroeg Jan bescheiden. "En, ik hoop, dat u 't me niet kwalijk neemt dat ik 't zeg, maar die heele vertooning van dat paardenspel keur ik af. 't Is geen stijfhoofdigheid, Baron, maar ik kan en mag niet anders."

De Baron had zijn koetsier stil laten uitpraten.

"Ha zoo," antwoordde hij toen, "waait de wind uit dien hoek. Voortaan heb ik dus niet langer de beschikking over mijn eigen dienstpersoneel."

"Ik heb deze denkbeelden niet verborgen gehouden, Baron," sprak Jan vrijmoedig, "en voor u me aanstelde, had ik u de geschiedenis van den molenaar verteld."

"Ik ben niet gewoon, met mijn dienstbaren te redetwisten," viel de Baron in, "en ook hierover wil ik niet met u in gesprek treden. De zaak staat kort en goed zoo: A. s. Zondag rijdt je ieder, die er gebruik van wil maken, met den grooten wagen naar A. Je kunt gaan, Jan."

Jan boog zich beleefd en verliet den Baron, geheel kalm en in de overtuiging, in den weg des Heeren te zijn met de weigering van 't Zondagswerk.

HOOFDSTUK VI.

DE EENE BUI VERDRIJFT DE ANDERE.

't Waren nog maar enkele dagen, die den bewusten Zondag vooraf moesten gaan. Voor alle bewoners van Bergzicht was het een tijd van spanning, want ieder was met de zaak vervuld tusschen den Baron en zijn koetsier. En 't was geen bloote nieuwsgierigheid, die de menschen zich vaak met heel wat beuzelachtiger zaken doet bemoeien, maar wezenlijke belangstelling.

Er zijn dikwijls menschen, die zich verheugen over 't leed van een ander. Die blij zijn, wanneer ze iemand in moeilijkheden zien komen. Op dien tijd zou men op het buiten vergeefs naar zoo iemand hebben gezocht. Geen enkele, die niet wenschte, dat de zaak geschikt kon worden, ook met opoffering van het zich voorgestelde genot om naar de stad te mogen rijden. Want daar het dienstpersoneel van den Baron er nog geen oog voor had, dat het wezenlijk genot van gansch anderen aard is, was dat uitgaan voor hen werkelijk een heel feest.

De gedachte kwam bij niemand op, of het misschien bij den koetsier ook een zucht tot dwarsdrijvertij was, of aanstellertij, of een begeerte, om zijn flinkheid eens te toonen of iets van dien aard. Ze voelden en geloofden het: hij kon niet anders.

Kalmpjes ging Jan zijn gang, trouw en ijverig als te voren. Als men hem aanzag, zou men 't niet gezegd heb-

ben, dat het groote vraagstuk van die week hem tot middelpunt had. Toch waren er wel eens oogenblikken, dat het daarbinnen niet zoo kalm was, als het uiterlijk scheen. Dan had hij noodig, zich de woorden van zijn moeder te herinneren, hoe hij slechts had te volgen en te gehoorzamen aan 's Heeren gebod, en hoe God zèlf dan de zaak voor Zijn rekening zou nemen.

Eensdeels duurde de tijd, die voor den Zondag verlopen moest, hem erg lang. Hij verlangde, dat alles achter den rug zou wezen en de afloop beslist. Anderdeels vond hij, dat de tijd ook weer erg vlug voorbij ging en 't beslissende oogenblik met rassche schreden naderde, want hij zag er ook weer tegen op en een onaangenaam oogenblik komt altijd te gauw naar onzen zin. Bij voortdoring zocht hij 't aangezicht van Hem, die ons zoo vriendelijk noodigt, met al onze zorgen tot Hem te komen, al onze bekommernis, van welken aard ook, op Hem te werpen met de verzekering, dat Hij voor ons wil zorgen! En niet vergeefs dronk hij uit die Bron.

Vrouw Felders was kalm. Er kwam geen enkel lied minder dan vroeger over haar lippen. Ze dacht eenvoudig, al de jaren van haar leven had God het wèl gemaakt. Hij zou dit verder ook wel doen.

De eerste stemming van den Baron na 't gesprek met Jan was een erg booze geweest. Hij beschuldigde in zijn hart den koetsier van brutaalheid, ondankbaarheid, stijfhoofdigheid en misschien nog meer ondeugden. Immers, had hij hem niet uit groote verlegenheid gered, door hem in zijn dienst te nemen? Wat zou er anders van hem geworden zijn? En er waren immers honderd anderen, die er naar gehunkerd hadden, die post te krijgen? Onder deze gedachten was de Baron hoe langer hoe driftiger geworden. Met groote passen liep hij in zijn kamer heen en weer. De slotsom zijner overpeinzingen was, dat hij, met het oog ook op Jans moeder, den weerbarstigen dienaar niet dadeltijk zou ontslaan, maar af zou wachten, of deze

nog intjds het hoofd in den schoot zou leggen. Dan wilde hij vergeten, hoe Jan door zijn handelwijze den vereischten eerbied geheel uit het oog verloren en een slecht voorbeeld gegeven had aan de anderen, wat betrof de gehoorzaamheid aan hun heer. Alleen zou hij hem wijzen op den verderfeljk invloed, dien zijn gedrag moest hebben op het geheele dienstpersoneel en hoe dit weinig strookte met de beginselen, die hij zei te belijden. Ten slotte zou hij hem in duidelijke woorden zeggen, dat bij herhaling van zoiets op geen toegeeflijkheid meer kon worden gerekend.

Naarmate de week voortsnelde, begon de Baron echter ook oog te krijgen voor een andere beschouwing der zaak. Hij kon zich niet ontveinzen, dat, als Jan werkelijk gewetensbezwaar had voor 't werk, dat van hem gevorderd werd, het heel moeilijk voor hem was, om het toch maar te doen. Langzamerhand erkende hij voor zich zelf, dat het toch wel een daad van moed was, om ten koste van zijne betrekking des noods — want hij begreep wel, dat Jan dit gevolg goed overwogen had — uit te komen voor zijn beginselen. Zoo iets dwong eerbied en achting af, en de Baron, die een verstandig man was en eerlijk en oprecht bovendien, wilde zich dat ook niet ontveinzen. En ook — had de koetsier geen waar woord gezegd, toen hij er op wees, dat de Baron reeds vóór de benoeming wist, hoe Jan over die dingen dacht? 't Geval met den molenaar had hij eerlijk opgebiecht.

Indien de Baron niet bijzonder met zijn koetsier was ingenomen geweest, dan zou dit alles echter weinig meer dan een voorbijgaanden indruk bij hem teweeggebracht hebben. Nu hij echter Jans werk op hoogen prijs stelde, vervulde de gedachte aan wat komen zou hem meer, naarmate de Zondag dichter bij kwam. Ten laatste was hij zoo ver, dat hij in den grond van zijn hart spijt had, dat het zoo ver gekomen was. Had het nog eens moeten gebeuren, hij zou die heele paardenspellegeschiedenis, zooals hij het noemde, niet opgehaald hebben. Een koetsier als

Jan, dacht hij, vond hij niet weer. Zoo'n zorg voor de paarden, een dergelijke behandeling van de dieren, 't was iets zeldzaams. En dan die bekwaamheid, om de hoedanigheid van een paard juist te kunnen bepalen. Deze laatste dingen wogen zeer zwaar bij den Baron, want, zooals we al zeiden, 't was een echte liefhebber.

Toch zouden al deze dingen ook nog niet in staat blijken, Jan te redden. De Baron meende dit niet te kunnen en te mogen doen. Hoe ongaarne hij Jan ook zou zien heengaan, hij moest nu maar alles op zijn beloop laten. Waar moest het heen, zoo redeneerde hij, als hij in dit opzicht niet een voorbeeld stelde. Nu zou hem deze dienst worden geweigerd, straks een andere, zoodra het den koetsier maar gelukte, er iets in te vinden, dat op zijn geweten betrekking had. En als dan de anderen ook werden aange-stoken met de smetstof der weerspanningheid, zou hij, de Baron zelf, ten slotte zeker nog met zijn hoed in de hand moeten gaan staan, en asjeblijf spelen voor zijn onderhoorigen.

De Baron lachte smadelijk bij de laatste gedachte. Eén hoop bleef hem nog over. Misschien zou Jan, uit vrees voor de gevolgen, en ook ter wille van de rust zijner moeder, toegeven en zijn dienst voor den Zondag aanbieden. De Baron wenschte het zeer. Hij wilde het Jan zelfs gemakkelijk maken en liet hem gedurig inspanssen. Hij bedacht allerlei dingen, die het doen van een rit verklaarbaar maakten, ten einde den koetsier alzoo in de gelegenheid te stellen, hem van zijn veranderde inzichten kennis te geven. Op die rijtoertjes was de Baron uiterst spraakzaam en vriendelijk, om zodoende het ijs gemakkelijker te doen breken.

Jan merkte die bijzondere toenadering wel op, maar hij wist niet, waaraan hij die toe moest schrijven. Hij sprak er met zijn moeder over en deze meende, dat er in elk geval uit bleek, hoe de Baron hem zeer genegen was en haar zoon dus op 't laatst misschien nog wel verlof

zou geven, om thuis te blijven. Maar, 't kon ook zijn, voegde ze er bij, dat het een middel was, om door zoo-veel vriendelijkheid, Jans verzet moeilijker te maken en hem zoo te eerder tot toegeven te bewegen.

In elk geval, het doel, dat de Baron er mee beoogd had, mislukte geheel, omdat de koetsier er in geen en deele aan dacht, zijn geweten te verkrachten. En naarmate dit voor zijn meester hoe langer hoe duidelijker werd, veranderde ook diens stemming. Van vriendelijk werd hij stug en teruggetrokken.

Binnenshuis was hij verdrietig en gemelijk. En om dezen plotselingen overgang van 't eene uiterste in 't andere te verklaren, daartoe was al weer meer menschenkennis noodig, dan Jan of zijn moeder bezaten. Ze konden dus slechts gissingen maken.

Zoo brak de Zondag aan.

Onwillekeurig dacht Jan aan dien anderen Zondag, die zulk een gewichtigen invloed op zijn leven had uitgeoefend. Hoe zou 't nu gaan? Was dit ook een beslissing voor zijn verder levenslot? God had de draden in handen, dacht hij kalm.

't Was reeds drukkend warm, toen de zon nog niet meer dan een paar uur boven de kimmen had gestaan. Vooral op weg naar de kerk, die een minuut of tien van 't huis verwijderd was, had Jan met zijn moeder er last van. 't Was gelukkig, dat ze niet te laat van huis waren gegaan, daar de wandeling nu zonder overhaasting en dus zonder groote verhitting kon geschieden.

Als er nu en dan nog eens een ademtochtje over 't land kwam drijven, dan was ook dit nog niet verkwikkend, want lauw voelde men de lucht langs zich heen strijken. 't Was ongewoon, maar toch iets, dat meer voorkomt in 't begin van de kalmvredige Septembermaand. Zelfs het vee lag aëmechtig in de schaduw van 't geboomte.

't Was stil. Ook 't koeltje ging rusten. Alleen de hooge peppels met hun lang-gesteelde bladeren, die het kerkhof

omzoomden en hun kruin hooger dan de andere boomen in de lucht verhieven, murmelden daar boven hun geheimzinnig, altoosdurend, weemoedig lied. 't Was, alsof ze de dooden, die daar beneden sliepen onder de koude zerken, toefluisterden, dat toch eenmaal de opstandingsmorgen zou aanlichten.

Ik kan niets vertellen van den inhoud der leerrede, die onze vrienden dien morgen hoorden, maar ook zonder daar iets van te weten, kunnen we wel aannemen, dat ze bemoedigd het gebouw verlieten, want 's Heeren Woord heeft altijd, voor elk die het beluistert, troost en opwekkingskracht, in alle omstandigheden.

Tegen den middag begon de lucht aan den horizon eenige rondkoppige wolken te vertoonen. De geschulpte rand kwam duidelijk uit tegen het blauw des hemels en meer naar beneden vloeiden ze saam tot een donkervaal kleed.

Langzamerhand rezen ze hooger, opgestuwd door andere, en verbreedden ze zich, als een vijandelijk leger, dat zijn gevechtlinie steeds uitbreidt.

Eerst zag men ze alleen aan den Westelijken hemel, later teekenden ze zich ook in 't Noord-Oosten af.

Hoe later het werd op den dag, hoe meer de koppen zich ophoopten en hoe donkerder tint ze aannamen. In 't licht der zon mengde zich een bleek-gele gloed, tot de nevelklomp de stralen niet meer doorliet.

Na den middagdienst in de kerk begaf Jan zich naar boven, naar zijn eigen kamertje. 't Uur, dat hem als 't tijdstip van aanspannen was aangewezen, naderde met rassche schreden. En daar buiten naderde ze ook, langzaam maar zeker, de onweersbui, die straks haar hoekige stralen uitzenden zou, ter verschrikking van al wat leefde.

Allen richtten met angst hun oog naar den dreigenden hemel, zich afvragend, wat er komen zou.

In de koetsierswoning werd gebeden. In 't huisvertrek en op 't bovenkamertje hoorde God roepen om redding en tusschenkomst.

Een dof gerommel, heel, héél in de verte deed zich hooren. 't Herhaalde zich, en nog eens, en al weder, telkens een weinig duidelijker en aanhoudender. Er kwam werking, er kwam beweging in die saamgepakte wolkenmassa. Blauwachtige stralen scheurden er door heen, en vormden voor een oogenblik gebroken lichtlijnen, die zich telkens op andere plaatsen herhaalden. 't Rommelend geluid werd heviger en was bijna niet uit de lucht. Eindelijk begon er beweging te komen in de toppen der boomen. Wuivend bogen ze hun kruinen. De wolken namen een steeds sneller vaart, de stralen werden feller, de donder zwaarder.

Weldra vielen de slagen ratelend en rommelend en knetterend door de lucht. Dikke regendroppels begonnen te vallen en spoedig kwam 't water bij stroomen neer. 't Onweder woedde vreeselijk. Ook de ruwste en onverschilligste voelde iets van de Majesteit Gods, die ook in deze werking der natuur zoo duidelijk uitkomt.

't Verblindend licht was ijselijk om te zien en de slagen deden den grond daveren en de vensters rammelend schudden.

Even voor den tijd, tot het vertrek bestemd, scheen er een oogenblik van stilstand te komen, en 't was toen, dat Jan en zijn moeder, die nu bij elkander in de woonkamer zaten, den huisknecht met haast den kleinen afstand zagen afleggen, die hun woning van het buiten scheidde. Jan opende al vast de deur voor hem.

„Jan, de Baron wenscht je te spreken. Kom dadelijk op 't huis.”

In een oogwenk was Jan gereed om te gaan. De huisknecht was al weer weg.

„Wel, Jan,” begon de Baron, en zijn toon klonk niet onvriendelijk, „'t is al heel merkwaardig, dat het onweer juist nu komt. 't Maakt, dat het plan, om naar de stad te gaan, met recht in 't water is gevallen, of eigenlijk is 't water in 't plan gevallen. Je begrijpt, dat er nu niets van komt. 'k Geloof ook, dat we 't nog niet gehad hebben,

want er schijnt een nieuwe bui op te komen. Je waart toch zeker niet reeds bezig met aanspannen?"

„Neen, Mijnheer de Baron," antwoordde Jan, met bescheiden vastheid, „want ik was niet van plan geweest om te gaan, al was er ook geen wolkje aan den hemel te zien geweest."

De Baron fronste even de wenkbrauwen.

„We zullen dat nu maar laten rusten," hernam hij. „Je zult het toch in elk geval aangenamer vinden, dat je nu niet kunt gaan, dan dat je had moeten blijven weigeren. Of zou je dat niets gekost hebben?"

„'t Zou me veel gekost hebben, Baron," sprak Jan aangedaan, „u te hebben moeten weerstaan, maar er was voor mij geen andere weg. God zelf heeft de moelijkheid nu echter voor me opgelost, en daarvoor dank ik Hem."

Hoewel de Baron, zooals hij meende, te verlicht was, om hierin veel meer te zien dan een toeval, scheen hij toch den moed niet te hebben, om Jans geloof met schouderophalen te beantwoorden. Hij zweeg daarop.

„Maar, nu de zaak zoo geloopt is," sprak hij na eenige oogenblikken, „wil ik wel zoo eerlijk zijn, om te zeggen, dat het ook mij aangenaam is, dat ze deze wending genomen heeft. Ge blijft natuurlijk in mijn dienst en, als je voortgaat als tot dusver, kun je van mijn tevredenheid verzekerd zijn."

Met deze woorden liet de Baron zijn knecht gaan, die niet kon nalaten, hem te bedanken voor zijn vriendelijk oordeel.

Hij had wel over den weg willen huppelen. Zoo was dan zijn gebed verhoord, want hij had met zijn moeder herhaaldelijk dien dag vurig gesmeekt, of God zelf wilde tusschenbeide komen.

En dat de dank aan den Heere niet werd vergeten, en dat het orgel dien avond weer telkens dienst moest doen, we behoeven het niet te verzekeren.

Niemand op Bergzicht betreurde het mislukte uitstapje naar A. Allen verheugden zich in den afloop der zaak.

HOOFDSTUK VII.

WEDER VERANDERING.

Eenige jaren zijn voorbij gegaan.

Dat de Baron een eerste paardenliefhebber was, weten we.

Thans had hij een prachtigen aankoop gedaan. 't Was een beestje, zocals er geen tweede liep, naar hij beweerde. 't Dier had hem dan ook een handvol geld gekost. Ja, ik denk zelfs, dat hij er met een handvol niet gekomen was, of 't moest papiergeld zijn geweest. Nu, de Baron was er dan ook verbazend mee ingenomen. 't Paardje te zien loopen voor de lichte sjees, of met zijn meester op den rug, 't was een lust voor ieder, die er naar keek. Ook zijn koetsier had bij den koop geen enkel bezwaar geopperd, hoewel hij opgemerkt had, dat het dier een beetje schrikachtig was. Hij had dit echter niet geteld, omdat hij veronderstelde, dat de drukte op de markt hem een weinig in de war bracht.

Toen Jan voor 't eerst den Vos probeerde, had hij gezegd: „'t Vurige beestje vliegt als een pijl over den weg, en zoo had het paard dan ook den naam van „de Vuurpijl” gekregen en onder deze benaming werd het doorgaans aangeduid. 't Deed Jan evenwel niet veel genoegen, dat de schrikachtigheid vrij groot bleek te zijn. Alles, wat eenigszins ongewoon was, ontstelde het dier. Hij waarschuwde den Baron dan ook, om, als deze alleen met het paard uitging, de uiterste voorzichtigheid in acht te nemen.

Zelf deed hij dit ook, want van roekeloosheid had hij een afkeer, hoe weinig vrees hij ook kende.

Op een laten namiddag kreeg Jan last, in te spannen. De Baron moest naar de stad, om een onverwachte reden. En er was haast bij ook.

„Neem de sjees maar, Jan,” sprak hij, „en span den Vos voor. Laat hem nu eens toonen, wat hij kan, want de oogenblikken zijn kostbaar. Hij moet nu met recht den naam „Vuurpijl” eer aan doen.”

Jan haastte zich, het gegeven bevel uit te voeren en 't duurde dan ook slechts korten tijd, of men was klaar. In gestrekten draf reed men weg.

Ratelend vloog het wagentje over den weg, boomen en huizen in snelle vaart voorbij. Tot groote tevredenheid van den Baron bereikte hij in tijds de stad, waar de zaken naar wensch afliepen, en zoo keerde men in de beste stemming weer huiswaarte.

't Was inmiddels donker geworden. Jan had daarop gerekend en een lantaarn aan de sjees gehangen, dien hij nu ontstak, zoodat men van de duisternis geen hinder had.

De koetsier zag goed uit, want 't was hem, toen hij zijn horloge raadpleegde, ingevallen, dat men elk oogenblik van den kant van „Bergzicht” de stoomtram kon verwachten. Bij avond was dat een tjseltjk gezicht. Zelfs overdag kon de Vos ter nauwernood in bedwang worden gehouden, wanneer hij het voor hem vreemde ding voorbij zag gaan. Hoe zou het dan zijn, als het ongeluk wilde, dat hij het monster bij avond in zijn vurige oogen zou moeten zien.

Jan boog zich naar den Baron over.

„Baron!” sprak hij, „elk oogenblik kunnen we de tram verwachten. Zou 't niet goed zijn, als ik even uitstapte en 't paard bij den kop ging leiden? Ginds vooral, waar die leelijke bocht in den weg is, kan 't gevaarlijk worden.”

De Baron schudde 't hoofd.

„Niet noodig, Jan,” verklaarde hij. „Houd de teugels

maar goed vast. Hij moet er ten slotte toch eens aan wennen."

Half onwillig gehoorzaamde Jan en bleef op zijn plaats zitten. Toch hield hij ooren en oogen goed open, en richtte zich zooveel mogelijk in de sjees op. Beide handen hield hij aan de leidsels, om gereed te zijn, zoodra er eenig onheil dreigde, uit den wagen te springen en 't paard bij den kop te grijpen.

Juist was men de gevreesde bocht bijna genaderd, toen zich het schrille geluid eener stoomfluit deed hooren, benevens 't dof geruisch van een zacht rollend voertuig. Zonder zich te storen aan 't oordeel van zijn meester, sprong Jan op den grond en hield het paard krachtig bij den kop. Het dier stak zijn ooren op en hief den schoonen kop onrustig in de lucht.

Dáár bemerkte hij 't voorwerp, waarvan 't geluid hem al had doen verschrikken. IJzingwekkend naderden die twee gloeiende oogen. Het dier snoof van angst en rukte met alle geweld aan de teugels. Nog één oogwenk — en de tram had de plaats van 't rijtuigje bereikt, terwijl het licht over de heele breedte van den weg zijn stralen wierp.

Plotseling draaide de Vos zich om, steigerde en liep achteruit.

Een slag en gekraak volgde.

Het achterste gedeelte van de sjees was met de tram in aanraking geweest en verbrijzeld.

De Baron was van zijn zitplaats geslingerd en midden op den weg terecht gekomen. Daarna was 't paard weer vooruitgelopen, nog altijd vastgehouden door Jan, wiens kracht echter geheel ontoereikend was, om het door schrik verbijsterde dier te bedwingen. Nog één oogenblik . . . en daar slingerde het paard den armen koetsier met kracht tegen één der boomen. Roerloos viel hij neer, terwijl het dier plotseling stilstond, met nog een gedeelte van 't rijtuigje achter zich.

Nauwelijks had de conducteur van de tram aan den

schok gemerkt, dat er een ongeluk was voorgevallen, of hij gaf het sein om te stoppen. Spoedig kwamen de reizigers en het trampersoneel aanloopen, ten einde te onderzoeken, wat er eigenlijk gebeurd was. Het eerst zag men den Baron op den weg liggen. 't Bleek, dat hij niet ernstig gewond was. Met eenige hulp richtte hij zich op, ondersteund door een paar der toegeschoten personen, begaf hij zich naar de tram, waar men hem zoo voorzichtig mogelijk op de kussens neervlilde. Hij had zijn rechterbeen nog al gekneusd, maar was volkomen bij kennis, hoewel hij op verschillende plaatsen van zijn lichaam pijn voelde. Hij deelde mee, dat zijn koetsier alleen met hem in 't rijtuig was geweest, en dat hij hem ter zijde van den weg, bij een boom had zien neerstorten.

Juist toen men uit gaan zou om dezen ook te zoeken, kwamen reeds een paar anderen met hem aan. Hij was bewusteloos, zoo niet erger, en bloedde hevig uit een wonde aan zijn hoofd. Zoo goed en kwaad het ging werd deze verbonden en de gekwetste naast zijn meester neergelegd.

Van de tramwagen waren alleen een paar glasruiten verbrijzeld, zoodat men onmiddellijk de reis kon voortzetten.

Daar het tramstation niet ver meer af was, werd het beste geoordeeld, derwaarts te stoomen, ten einde daar maatregelen te nemen voor het vervoer naar Bergzicht.

Zoo geschiedde het.

Vergezeld van den eersten den besten geneesheer, dien men vinden kon, werden de twee mannen voorzichtig in een rijtuig naar het buiten van den Baron overgebracht, waar de ontsteltenis groot was op het zien der gekwetsten en bij 't vernemen van wat er gebeurd was. De dokter onderzocht nu nauwkeuriger de kwetsuren en oordeelde, dat het geval nog gunstiger zou afloopen dan het zich op 't eerste gezicht liet aanzien. Alleen voor Jan, die door 't aanwenden van gepaste middelen spoedig weer uit zijn bewusteloozen toestand terug geroepen werd, uitte hij de

vrees, dat diens gehoorvermogen onherstelbaar zou geleden hebben, daar een puntige tak naar binnen gedrongen was, zeker op 't oogenblik, dat hij tegen den door struikgewas omringden boom gesmakt was.

't Oordeel van den geneesheer bleek juist. De wonden, zoowel van Jan als van den Baron, genazen vrij spoedig, hoewel ze in 't begin heel wat pijn veroorzaakten. Maar, wat ook bekwame artsen deden — want de Baron spaarde kosten noch moeite, en ontbood de vermaardste doktoren — Jan bleef aan den eenen kant stokdoof. 't Was wel 't eenige blijvende nadeel van 't ongeval, maar 't was er een, dat hem op droevige wijze er steeds aan herinnerde. Vrouw Felders bleef, als altijd, zeer gemoedigd en gelaten. Ze was dankbaar, dat het niet erger was geweest en God haar zoon nog voor haar had gespaard.

Eenige dagen na deze gebeurtenis begaf zich de Baron, steunende op een stok, naar de woning van den koetsier. Hij zette zich op den hem aangeboden stoel neer en bleef eenige oogenblikken stil voor zich uit zien.

„Jan,” begon hij eindelijk, „ik heb een zware schuld aan je.” „'t Was mijn roekeloosheid, die al het onheil veroorzaakt heeft. Met het in den wind slaan van uw waarschuwing en het niet opvolgen van uw raad heb ik niet alleen mij zelf, maar ook u er aan gewaagd. Door mijn schuld zijt ge levenslang ongelukkig geworden.”

„Wel, Baron, ik zou daar heel veel op kunnen antwoorden,” glimlachte Jan, „maar wensch alleen te zeggen, dat deze gedachte nog geen oogenblik bij me opgekomen is, en het ook zeer onbillijk zou zijn, u te beschuldigen van iets, dat u, hiervan ben ik overtuigd, veel smart veroorzaakt.”

„O, geloof me,” viel de Baron in, „als ik zeg, dat het me meer grieft, dan ik zeggen kan. En 't is een zware straf voor me, dat dit ellendig ongeval me berooft van den trouwsten knecht, dien ik ooit gehad heb.”

„Maar, Baron, ik begrijp niet . . .”

„Maar ik zooveel te beter.”

„Werkelijk, Baron, met een paar dagen zit ik weer op de bok. 'k Ben er, Gode zij dank, best afgekomen. 't Had zooveel erger kunnen zijn. U ook, Baron, hebt alle reden tot dank aan God.”

„Dat laatste geloof ik ook wel,” maar uw doofheid is een groot bezwaar, om uw werk weer op te vatten. Een koetsier heeft goede oogen *en ooren* noodig, anders kan 't gevaarlijk worden. En voor geen geld ter wereld zou ik willen, dat je andermaal een ongeluk overkwam. Ik wil u daarom een voorstel doen en 't zal me een groot genoegen zijn, indien je kunt besluiten, daarop in te gaan.”

Hoewel Vrouw Felders en haar zoon beiden ten sterkste het onnoodige bleven beweren van eenig voorstel, dat tot verandering kon leiden, de Baron hield vol, dat het noodzakelijk was. Hij wilde uitzien naar een of andere zaak, die voor Jan geschikt zou zijn en deze voor hem koopen. Onwillig en na veel heen en weer praten gaven ze eindelijk toe, en de Baron vertrok, na hartelijk moeder en zoon de hand ten afscheid te hebben gedrukt.

.

't Is weer eenige jaren later.

Wanneer we van de Oostzijde de stad A. binnenkomen, en, na de hoofdstraat gevolgd te hebben, de eerste zijstraat links inslaan, komen we al spoedig voor een vrij groot gebouw, uit twee verdiepingen bestaande. Beneden zien we, door de wijdgeopende deuren, rijtuigen staan, van allerlei vorm en grootte en verscheiden knechts zijn er bezig met allerlei werkzaamheden, die op paarden en rijtuigen betrekking hebben.

Boven is 't ingericht voor woonhuis en, als we den blik derwaarts richten, worden we niet alleen bekend met den aard der inrichting, maar zien iets, dat ons doet besluiten, binnen te stappen, om ons te overtuigen, dat we ons niet vergissen.

Stalhouderij van J. Felders.

Dit staat met reusachtige letters op een houten bord, dat de geheele breedte van den gevel beslaat. En, alsof dit nog niet voldoende was, of misschien voor dengene, die niet lezen kan, steken twee fraaie paardekoppen voor den gevel uit.

Inderdaad, 't is onze oude bekende, Jan de molenaarsknecht, Jan de koetsier, mijnheer Felders de Stalhouder en Rijtuigverhuurder.

Jan heeft het druk, want 't is midden in den zomer en hij kan haast niet aan alle aanvragen in dien tijd van 't jaar voldoen. Toch heeft hij wel even tijd om ons, zijn oude vrienden, in korte woorden zijn ervaringen mede te deelen en, als hij zich daartoe neerzet, merken we, dat hij al vrij wat verouderd is.

Wat hij vertelt is het volgende:

Na geruimen tijd uitgezien te hebben, gelukte het eindelijk den Baron, hem een Stalhouderij te koopen, die echter danig verloopen was, zoodat de eigenaar blij was, haar voor een redelijken prijs van de hand te kunnen doen. Dank zij Jans inspanning en den invloed van den Baron bij diens vrienden, dank in de eerste plaats echter aan Gods rijken zegen, zooals Jan in ootmoed erkent, gingen de zaken al spoedig zeer vooruit, zoodat de inrichting reeds meer dan eens vergroot moest worden.

Op dit oogenblik is het de grootste van dien aard in de gansche stad.

Jans moeder is in goeden ouderdom gestorven, blijmoedig en in 't geloof in haar Heiland, zooals ze altijd geleefd had.

De Baron — nu een oud man — komt nog gedurig zijn ouden koetsier opzoeken en verheugt zich hartelijk in diens voorspoed. In hoeverre zijn hart er behoefte aan heeft, kan Jan niet zeggen, maar als deze spreekt over de dingen, die den vrede der ziel betreffen, luistert hij steeds met aandacht.

Ten slotte vertelt Jan nog, dat hij gewoon is, elk jaar, als de grootste drukte wat afgeloopen is, met vrouw en kinderen — zoo rijk is hij nu ook — een veertien dagen de stadslucht te verlaten. Dan trekt hij naar 't vredige dorpje, waar hij eens molenaarsknecht was en brengt er den tijd aangenaam door, want met zijn gastheer kan hij overal over spreken, over aardsche en hemelsche dingen, over tijdelijke en eeuwige belangen. Zoudt ge 't kunnen gelooven, als ik u zei, dat die gastheer niemand anders is dan . . . de vijandige molenaar, die in een moeilijken weg voor God heeft leeren bukken, en nu voor dien moeilijken weg Hem dankt?
